

EUNOMIA

miesięcznik raciborskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej

ISSN 1897-2349

nr 2 (6) / luty 2007

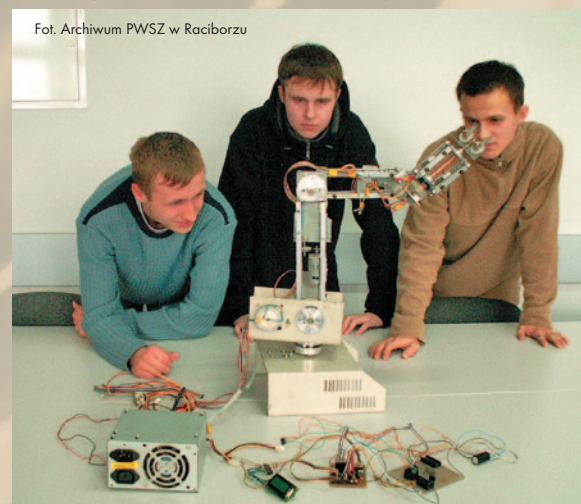
Fot. Gabriela Habrom-Rokosz

▼ Instytut Sztuki, s. 9-14

▼ Instytut Techniki i Matematyki, s. 4-8

Fot. Gabriela Habrom-Rokosz

Fot. Archiwum PWSZ w Raciborzu

Fot. Alina Ardomowicz

Aleksander Ostrowski

Absolwent Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Filii w Cieszynie. Dyplom zrealizował w zakresie grafiki warsztatowej. W 1997 roku obronił z wyróżnieniem doktorat z socjologii kultury na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. W 2001 roku w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie zrealizował przewód kwalifikacyjny drugiego stopnia z dziedziny sztuk plastycznych, z dyscypliny artystycznej grafika. (Więcej na s. 9)

Aleksander Ostrowski - Z cyklu intymność, grafika, 70x100 cm ↓

Aleksander Ostrowski - Z cyklu intymność, grafika, 70x100 cm →

Aleksander Ostrowski - Śląskie pejzaże, grafika, 70x100 cm ↑

Słowo od redakcji

W dwunastym dniu lutego 2007 roku rozpoczęliśmy w naszej Uczelni letni semestr roku akademickiego 2006/2007. Chociaż zarówno w kalendarzu, jak i za oknami (choćby mniej przekonująco!) trwa zima, to ów zachęcająco brzmiący przymiotnik, określający drugi semestr, wyzwała zapewne we wszystkich członkach społeczności akademickiej nową energię i entuzjazm, bo przecież finał tej fazy roku akademickiego zbiegnie się z początkiem upalnej (miejmy nadzieję) pory. Ożywieni zatem myślą o zbliżającym się lecie, wejdźmy z nadzieją w czas wzmożonych obowiązków, ćwiczeń, konferencji, wykładów, kolokwiów i wreszcie egzaminów.

Sesja zimowa za nami. Mamy nadzieję, że brać studencka nie tylko ją „przeżyła”, ale osiągnęła, przynajmniej w większości, satysfakcjonujące wyniki.

Jak zapowiadaliśmy już w pierwszych numerach „Eunomii”, pismo nasze będzie w coraz szerszym zakresie uczestniczyło w życiu kulturalnym miasta i regionu.. Wizja owego uczestnictwa staje się rzeczywistością. Oto z głównej instytucji kulturalnej Raciborza – Raciborskiego Centrum Kultury – wyszła bardzo konkretna propozycja zacieśnienia współpracy z naszą Uczelnią. Główną przestrzenią tejże współpracy obydwu instytucji staną się czasopisma przez nie wydawane: „Almanach Prowincjonalny”, półrocznik Raciborskiego Centrum Kultury oraz „Eunomia”. W pierwszy wtorek lutego odbyło się z inicjatywy Prorektora do spraw organizacji i rozwoju, doktora Jerzego Pośpiecha, prof. PWSZ, ważne spotkanie, w którym oprócz Gospodarza wzięli udział: Prorektor PWSZ do spraw dydaktyki i studentów, dr hab. Marian Kapica, prof. PWSZ, dr Adam Szecówka, wykładowca PWSZ, członek Senatu Uczelni, a jednocześnie członek Rady Programowej „Almanachu Prowincjonalnego”, Dyrektor Raciborskiego Centrum Kultury mgr Leszek Wyka, mgr Marek Rapnicki – sekretarz redakcji „Almanachu Prowincjonalnego” instruktor RCK oraz dr Janusz Nowak, wykładowca PWSZ, redaktor naczelny „Eunomii” oraz „Almanachu”.

W trakcie spotkania omówione zostały różne aspekty współdziałania między Uczelnią i Raciborskim Centrum Kultury, a w szczególności między oboma periodykami. Uczestnicy spotkania postanowili w najbliższym czasie zainicjować wspólne przedsięwzięcia: np. w środę 21 lutego odbędzie w sali Biblioteki PWSZ I Akademicki Wieczór z „Almanachem Prowincjonalnym”, impreza w zamierzeniu cykliczna, która m.in. stanie się, mamy nadzieję, formą odkrywania i pielęgnowania talentów, rodzajem salonu kulturalnego. W marcowym

numerze „Eunomii” umieścimy oczywiście obszerną relację z anonsowanego spotkania.

Ponadto ustalono, że Uczelnia wraz z Raciborskim Centrum Kultury będą organizowały co jakiś czas dyskusje, z udziałem wybitnych fachowców, poświęcone istotnym sprawom życia społecznego i kulturalnego. Zostaną one zarejestrowane i wydrukowane w całości na łamach „Almanachu Prowincjonalnego” (objętość i specyfika „Eunomii” pozwala jedynie na zaprezentowanie fragmentów poszczególnych wypowiedzi). Pierwsza taka dyskusja odbędzie się 22 lutego 2007 roku, a jej tematem będzie dotychczasowy dorobek i perspektywy Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w związku z pięcioleciem działalności Uczelni.

W przyszłości dyskusje owe będą miały charakter publiczny.

Szósty numer „Eunomii” zawiera wiele ważnych materiałów. Znajdziecie w nim Państwo m.in. charakterystyki Instytutu Sztuki oraz Instytutu Techniki i Matematyki, informacje o działaniach podejmowanych w innych jednostkach Uczelni, a także przybliżenie sylwetki Prorektora d/s organizacji i rozwoju, dr Jerzego Pośpiecha, prof. PWSZ. Oprócz tego jak zawsze sporo ciekawego materiału ikonograficznego (m.in. reprodukcje prac Dyrektora Instytutu Sztuki, adiunkta II st. dr Aleksandra Ostrowskiego), stałe rubryki, a wśród nich drugi odcinek cyklu „Z dziejów nauki raciborskiej”.

Dodatek studencki „Żarówka” ma tym razem charakter monograficzny. Postanowili zaprezentować się w nim studenci animacji społeczno-kulturalnej, funkcjonującej – dla przypomnienia – w ramach kierunku socjologia (Instytut Studiów Społecznych).

Życząc Państwu przyjemnej lektury, kierujemy słowa podziękowania do wszystkich osób, które przyczyniły się do stworzenia szóstego numeru „Eunomii”.

REDAKCJA

NA OKŁADCE:

Fotografia może nieść w sobie niezwykle bogactwo znaczeń. Przekonuje o tym znajdujące się na pierwszej stronie okładki zdjęcie, które można by zatytułować: „Dziewczyna przy oknie”.

Tytuł to nieprzypadkowy, bowiem autorce fotografii udało się uchwycić na niej klimat znany z genialnych obrazów Vermeera van Delft.

EUNOMIA

Spis treści

Słowo od redakcji

s. 1

KRONIKA WYDARZEŃ – Senat i Rektorat

s. 3

Z ŻYCIA UCZELNI

Instytut Techniki i Matematyki

ANDRZEJ SOKOŁOWSKI, ALFRED CZOGAŁA

s. 4-8

Z ŻYCIA UCZELNI

Instytut Sztuki

ALEKSANDER OSTROWSKI

s. 9-14

Z ŻYCIA UCZELNI

Więści z Instytutu Studiów Edukacyjnych

s. 15-16

Z ŻYCIA UCZELNI

Współpraca ISE z Katedrą Primární Pedagogiky na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu

s. 16-17

Z ŻYCIA UCZELNI

Gry i zabawy edukacyjne w procesie profesjonalizacji studentów edukacji elementarnej

GABRIELA KAPICA

s. 18-20

Z ŻYCIA UCZELNI

Dr Jerzy Pośpiech – nauczyciel, badacz, organizator

OPRAC. JANUSZ NOWAK

s. 21-24

Z ŻYCIA UCZELNI

Zaczęło się toczyć Koło Naukowe Socjologów

RAJMUND MORAWSKI

s. 24

Z ŻYCIA UCZELNI

FUNDACJA „DR CLOWN”

ALEKSANDRA KOKOSIŃSKA,

KATARZYNA GOŹDŹ, KLAUDIA SZEWCZYK

s. 25

Z ŻYCIA UCZELNI

Więści z Instytutu Kultury Fizycznej

MICHAŁ SZEPELAWY

s. 26

ŚWIAT NAUKI

Nowości wydawnicze

tym razem z matematyki

s. 26

ŻARÓWA

niezależny dodatek studencki

Przestrzeń miejska jako źródło animacji środowiskowej

JAN

s. 2-3

humor jak z żarówki

s. 3

KĄCIK POEZJI

Patrycja Żak, Ania Suhecka

s. 4

Portret animatora doskonałego

– Ks. Adam Rogalski, proboszcz parafii NSPJ w Raciborzu

KATARZYNA WOLSKA

s. 5-6

Eunomia

Miesięcznik Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu
Rok II Nr 2 (6). Luty 2007 r.

Adres redakcji:

ul. Słowackiego 55, 47-400 Racibórz

tel./fax: 032 415 50 20

Redaguje zespół

Redaktor naczelny: Janusz Nowak

Redaktor techniczny: Zbigniew Pal

Projekt okładki, winiety, typografia i skład: Kazimierz Frączek

Materiał zdjęciowy: Gabriela Habrom-Rokosz

Wydawca: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

© Copyright by PWSZ w Raciborzu

Przygotowanie do druku: Wydawnictwo SCRIBA

ul. Bogumińska 51, 47-400 Racibórz

KRONIKA WYDARZEŃ – SENAT I REKTORAT

21 grudnia 2006 r. na posiedzeniu Senatu przyjęto uchwałę powołującą w Instytucie Kultury Fizycznej Zakład Specjalizacji Sportowych i Studiów Podyplomowych. Jego kierownikiem został dr Kazimierz Mikołajec.

4 stycznia 2007 r. odbyło się spotkanie kierownictwa Urzędu Miasta, Starostwa Powiatowego i Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej poświęcone współpracy w pozyskiwaniu środków unijnych na rozwój bazy dydaktycznej naszej Uczelni. Rektor PWSZ

prof. dr hab. Joachim Raczek zapoznał uczestników spotkania z planami dalszego rozwoju Uczelni oraz koniecznością adaptowania obiektów na potrzeby dydaktyki. Powołano zespół roboczy złożony z przedstawicieli trzech stron, którego zadaniem będzie przygotowanie harmonogramu prac, związanych z opracowywaniem wniosków o środki finansowe na realizację zadań (nie tylko) PWSZ.

12 stycznia 2007 r. prorektorzy PWSZ: dr hab. Jerzy Pośpiech, prof. PWSZ

i dr hab. Marian Kapica, prof. PWSZ spotkali się z prof. dr hab. Andrzejem Koteckim, pracownikiem naukowym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Celem wizyty prof. Koteckiego w naszej Uczelni było omówienie przygotowania wniosku o uruchomienie nowego kierunku studiów: rolnictwo ze specjalnością agronomia. Kolejnym punktem spotkania roboczego była wizja lokalna bazy dydaktycznej oferowanej naszej Uczelni.

15 stycznia 2007 r. miało miejsce kolejne spotkanie zespołu koordynującego prace nad wspólnymi projektami o pozyskanie funduszy

unijnych. Projekty dotyczą bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie Raciborza oraz dydaktycznej na potrzeby PWSZ. Strony zapoznały się z projektem trójstronnego porozumienia w przedstawionej sprawie.

W związku z pięcioletnim działaniem Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu, zaplanowano spotkanie prezydentów, burmistrzów oraz wójtów ościennych miast i gmin. Jego celem będzie podsumowanie udziału PWSZ w podnoszeniu poziomu wykształcenia wyższego mieszkańców miast i gmin oraz przedstawienie planów rozwojowych Uczelni.

PORZĄDEK POSIEDZENIA SENATU

Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu w dniu 30 listopada 2006 r.

1. Informacja J. M. Rektora ze spotkania Rektorów Szkół Wyższych z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które odbyło się dnia 29 listopada 2006 r.
2. Przyjęcie uchwały Nr 151/2006 zmieniającej Uchwałę 134/2006 z dnia 26 września 2006 r. w sprawie stanowisk oraz rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych.
3. Przyjęcie uchwały Nr 152/2006 w sprawie wyrażenia zgody na realizację ze środków budżetu państwa inwestycji pod nazwą „Rozbudowa i przebudowa oraz zmiana sposobu użytkowania hali produkcyjnej na halę sportową przy ulicy Łąkowej 31b”.
4. Przyjęcie Uchwały Nr 153/2006 w sprawie zatwierdzenia zmian do Planu Rzeczowo-Finansowego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu na rok 2006.
5. Przyjęcie Uchwały Nr 154/2006 w sprawie zaopiniowania zmian w strukturze organizacyjnej Instytutu Studiów Edukacyjnych.
6. Przyjęcie Uchwały Nr 155/2006 w sprawie zatwierdzenia planu kształcenia na kierunku Pedagogika, specjalność kształcenie wczesnoszkolne i wychowanie przedszkolne ze specjalnością dodatkową język angielski na studiach niestacjonarnych 2006–2009.
7. Przyjęcie Uchwały Nr 156/2006 w sprawie wszczęcia procedury wyborczej władz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu.

8. Przyjęcie Uchwały Nr 157/2006 w sprawie wprowadzenia w Uczelni procedury określającej warunki i tryb przenoszenia osiągnięć studenta PWSZ w Raciborzu.
9. Przyjęcie Uchwały Nr 158/2006 w sprawie zaopiniowania wniosków o powierzenie funkcji kierowników zakładów oraz funkcji kierownika studium w roku akademickim 2006/2007.
10. Przyjęcie Uchwały Nr 159/2006 w sprawie zatwierdzenia zmian w planach kształcenia na kierunku Pedagogika.
11. Przyjęcie Uchwały Nr 160/2006 w sprawie wprowadzenia zmian w regulaminie pomocy materialnej dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych PWSZ w Raciborzu.
12. Sprawy różne.

PORZĄDEK POSIEDZENIA SENATU

Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu w dniu 21 grudnia 2006 r.

1. Przyjęcie uchwały Nr 161/2006 w sprawie przyjęcia Regulaminu Samorządu Studenckiego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu.
2. Przyjęcie uchwały Nr 162/2006 w sprawie zaopiniowania zmian w strukturze organizacyjnej Instytutu Kultury Fizycznej.
3. Sprawy różne.

Instytut Techniki i Matematyki

Fot. Gabriela Habrom-Rokosz

Dr hab. inż. Andrzej Sokołowski (1961) jest profesorem nadzwyczajnym Politechniki Śląskiej w Gliwicach oraz profesorem nadzwyczajnym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu. Pracę doktorską, dotyczącą zastosowań sztucznych sieci neuronowych, obronił na Wydziale Mechanicznym Technologicznym Politechniki Śląskiej w 1995 roku. Stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie budowa i eksploatacja maszyn uzyskał w roku 2003. Główne specjalności naukowe to: diagnostyka, obrabiarka i proces skrawania, sztuczna inteligencja, automatyka i robotyka oraz automatyzacja wytwarzania. W swojej pracy naukowej koncentruje się na zastosowaniach sztucznej inteligencji w diagnostyce obrabiarki i procesu skrawania. Prowadzi także prace dotyczące zastosowań systemów wizyjnych oraz badania własności dynamicznych maszyn ze szczególnym uwzględnieniem eksperymentalnej analizy modalnej.

Dr hab. inż. Andrzej Sokołowski realizował badania w ramach 45 prac naukowo-badawczych, w tym kierował 3 projektami KBN oraz uczestniczył w 5 projektach realizowanych za granicą. Bierze udział we współpracy z RAFAMET w Kuźni Raciborskiej. Uczestniczył w realizacji prac naukowo-badawczych związanych między innymi z badaniami nad opracowaniem strategii sterowania adaptacyjnego dla tokarek kołowych oraz wdrożeniem obrabiarek nowej generacji. Współpracował

z Fabryką Kotłów RAFAKO w Raciborzu, gdzie prowadził badania wibroakustyczne i sztywnościowe wiertarko-frezarek i wiertarek wielowrzecionowych. W latach 1992-1994 współpracował z Renault i PSA Peugeot Citroen, France, w ramach projektu „Drill state diagnostics” realizowanego w University of California at Berkeley, Berkeley, USA.

Prowadził i prowadzi aktywną współpracę z zagranicznymi ośrodkami badawczymi. W 1991 r. uzyskał stypendium Junior Fulbright Advanced Research Grant na realizację badań w Department of Mechanical Engineering, UC Berkeley, USA. Badania w UC Berkeley prowadził do 1994 r., dzięki sponsorowaniu przez Engineering Systems Research Center. W 1994 r. brał udział w projekcie badawczym „Autonomous Production Cell”, Werkzeugmaschinenlabor (WZL), Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule (RWTH), Aachen, Niemcy. Obecnie prowadzi intensywną współpracę z Institut für Leichtbau und Kunststofftechnik, Technische Universität Dresden, Niemcy, gdzie przebywał w ramach Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD) (1999) oraz w ramach stypendium badawczego Herbert-Quandt-Förderprogramms (2000). W TU Dresden realizował także projekt „Optimierung der Faserverstärkungsarchitektur bei textilverstärkten Leichtbaukomponenten” w ramach Sonderforschungsbereich 639 (2004). Rozszerzeniem współpracy z zagranicą była wizyta w Vienna University of Technology, Department of Intelligent Manufacturing Systems, Wiedeń, w ramach programu CEEPUS A-104 (2004).

Wyniki badań prezentował na ponad 70 konferencjach. Całkowity dorobek naukowy obejmuje ponad 150 pozycji, w tym 3 pozycje książkowe i monografie, autorstwo lub współautorstwo 35 artykułów opublikowanych w czasopiśmie krajowych i zagranicznych oraz autorstwo lub współautorstwo 55 referatów opublikowanych w materiałach konferencji o zasięgu światowym. W swym dorobku dydaktycznym ma 67 wypromowanych prac dyplomowych magisterskich i inżynierskich. Prowadzi także konsultacje i egzaminy na studiach doktoranckich. Jest promotorem jednej zakończonej i trzech aktualnie realizowanych rozpraw doktorskich.

Instytut Techniki i Matematyki rozpoczął działalność naukową i dydaktyczną w roku akademickim 2006/2007. Dyrektorem Instytutu jest dr hab. inż. Andrzej Sokołowski, profesor PWSZ, a funkcję zastępcy dyrektora pełni dr Romuald Awiuk. Struktura Instytutu została określona w Uchwale Senatu Uczelni nr 126/2006 z 27 września 2006 r. W skład Instytutu włączono istniejący Zakład Matematyki oraz utworzono nowy Zakład Automatyki

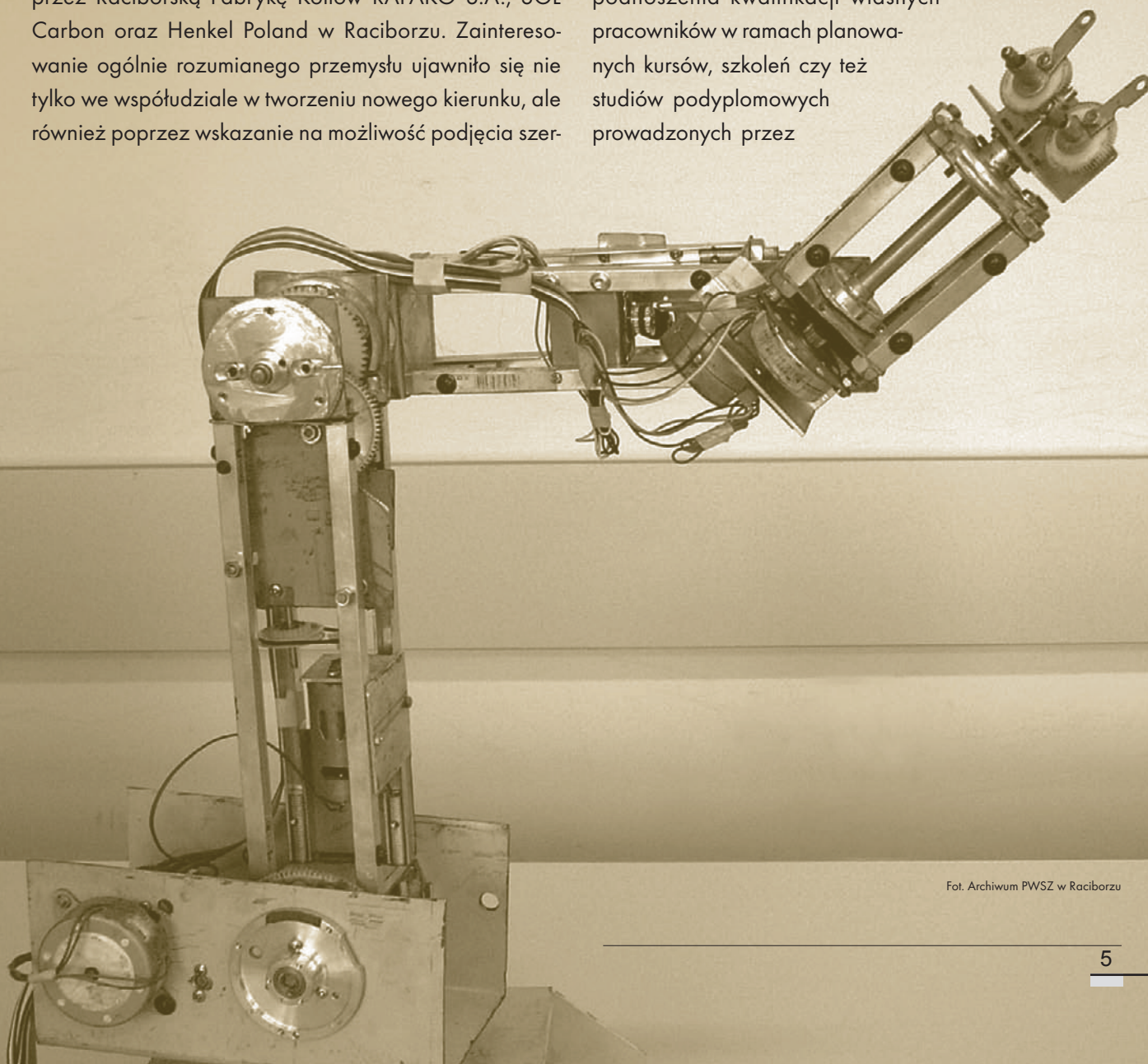
i Robotyki. Ponieważ zarówno historia, jak i specyfika prowadzonej działalności Zakładów są nieco zróżnicowane, dogodnie jest przedstawienie niezależnych charakterystyk tych jednostek.

ZAKŁAD AUTOMATYKI I ROBOTYKI

Historia Zakładu Automatyki i Robotyki sięga roku 2005, pomimo że funkcjonuje on zaledwie od kilku

miesiący. W tym czasie władze PWSZ w Raciborzu wystąpiły z inicjatywą utworzenia nowego kierunku kształcenia, tj. kierunku automatyka i robotyka. Z prośbą o pomoc w jego utworzeniu zwrócono się do prof. dr hab. inż. Jana Kosmola z Politechniki Śląskiej w Gliwicach, znanego w Polsce i na świecie specjalisty w zakresie automatyzacji wytwarzania oraz konstruowania maszyn i systemów wytwórczych. W wyniku przeprowadzonych konsultacji, Prof. Kosmol podjął się kierowania pracami związanymi głównie z opracowaniem wniosku o utworzenie nowego kierunku. Bezpośrednie prace nad wnioskiem koordynowali dr Norbert Buba oraz dr hab. inż. Gabriel Kost. Istotne jest, że w kształtowanie struktury nowego kierunku zaangażowani byli nie tylko pracownicy PWSZ w Raciborzu i Politechniki Śląskiej w Gliwicach, ale również Zespołu Szkół Mechanicznych w Raciborzu oraz osoby reprezentujące zakłady przemysłowe z regionu Raciborza. Szczególnie uwypuklić należy udział przemysłu, reprezentowanego w tym przypadku przez Raciborską Fabrykę Kotłów RAFAKO S.A., SGL Carbon oraz Henkel Poland w Raciborzu. Zainteresowanie ogólnie rozumianego przemysłu ujawniło się nie tylko we współudziale w tworzeniu nowego kierunku, ale również poprzez wskazanie na możliwość podjęcia szer-

szej współpracy. Wspomniane wyżej przedsiębiorstwa, a także PPUH Koltech w Raciborzu, RAFAMET Kuźnia Raciborska oraz Elektro-Ster w Raciborzu, zadeklarowały pomoc w realizacji praktyk przemysłowych studentów kierunku automatyka i robotyka. Uzyskano także deklarację o możliwości współpracy z Siemens A.G. Braunschweig w ramach programu LEONARDO da VINCI. Bezpośrednie poznanie współczesnego przemysłu przez przyszłych inżynierów zdecydowanie pozytywnie wpływa na zakres ich wiadomości, jak i umożliwia zapewnienie odpowiedniego poziomu kształcenia inżynierskiego. Podkreślić należy, że zarysowująca się, szeroko rozumiana współpraca z przedsiębiorstwami nie ma charakteru jednokierunkowego. Przedsiębiorstwa, udostępniając swoje wyposażenie oraz wysoko wykwalifikowaną kadrę inżynierską, mogą kształtować sylwetkę absolwenta kierunku zgodnie ze swoimi oczekiwaniami. Konstituować może się w ten sposób relacja „przyszły pracownik – przyszły pracodawca”. Równocześnie ujawnia się możliwość podnoszenia kwalifikacji własnych pracowników w ramach planowanych kursów, szkoleń czy też studiów podyplomowych prowadzonych przez

Fot. Archiwum PWSZ w Raciborzu

PWSZ w Raciborzu. Sygnalizowane powyżej przychylnie podejście ze strony przemysłu odzwierciedla ogólny trend, jaki zauważa się w szkolnictwie wyższym. Kierunki inżynierskie stają się ponownie atrakcyjne ze względu na intensyfikację rozwoju gospodarki, a w szczególności przemysłu elektromaszynowego. Fakt ten stanowi potwierdzenie celowości zainicjowanych w roku 2005 działań na rzecz utworzenia kierunku inżynierskiego w raciborskiej PWSZ.

Przyniosły one w relatywnie krótkim czasie wymierne efekty. W czerwcu 2006 roku Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego podjął decyzję o nadaniu Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu uprawnień do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku automatyka i robotyka. Decyzja bazowała na pozytywnej opinii Państwowej Komisji Akredytacyjnej, wyrażonej w uchwale z dnia 8 czerwca 2006.

W roku akademickim 2006/2007 studia na I semestrze rozpoczęło 43 studentów w trybie stacjonarnym oraz 36 studentów w trybie niestacjonarnym. Studia trwają 7 semestrów i kończą się egzaminem inżynierskim. Absolwenci otrzymują tytuł zawodowy inżyniera i mogą kontynuować naukę na studiach magisterskich (studia drugiego stopnia). W ramach kierunku automatyka i robotyka kształcenie realizowane jest w zakresie dwóch specjalności:

- Automatyka przemysłowa
- Sterowniki logiczne

Fot. Gabriela Habrom-Rokosz

Celem kształcenia jest wszechstronne przygotowanie absolwentów do wykonywania prac inżynierskich w zakresie automatyzacji procesów technologicznych. Potencjalny absolwent kierunku będzie posiadał szeroką wiedzę w zakresie projektowania i eksploatacji urządzeń i układów automatyki przemysłowej oraz ich aplikacji w zautomatyzowanych systemach produkcyjnych. Kształcenie obejmuje również programowanie komputerowo zintegrowanych systemów wytwarzania, w tym programowalnych sterowników logicznych. Szczegółową wiedzę absolwenci uzyskają w odniesieniu do projektowania układów automatyki przemysłowej, opartej na elementach i układach mechatronicznych: pneumatycznych, hydraulicznych i cyfrowych. Posiadać będą umiejętności z zakresu eksploatacji maszyn technologicznych i ich diagnostyki. Uzyskają również wiedzę w zakresie informatyki, inżynierskich systemów obliczeniowych CAx, eksploatacji systemów produkcyjnych, projektowania zautomatyzowanych i zrobotyzowanych systemów produkcyjnych (wytwarzania i przetwórstwa), baz danych i systemów sztucznej inteligencji w projektowaniu i wytwarzaniu oraz eksploatacji maszyn. Posiądą także praktyczne umiejętności z zakresu budowy, projektowania i eksploatacji maszyn. Absolwenci będą wszechstronnie przygotowani do prowadzenia prac projektowych i wdrożeniowych urządzeń automatyki przemysłowej oraz technologicznego organizowania produkcji w zakresie programowania maszyn i systemów wytwórczych. Tak przygotowani inżynierowie bez wątplenia znajdą zatrudnienie w zakładach wielu gałęzi przemysłu (zarówno w przemyśle elektromaszynowym, jak i spożywczym), w których produkcja oparta jest na wysoko zautomatyzowanych i zintegrowanych komputerowo środkach.

Kadra Zakładu Automatyki i Robotyki Kierownik Zakładu:

– **dr hab. inż. Gabriel Kost, prof. PWSZ**

– prof. zw. dr hab. Wojciech Moczulski

– dr hab. inż. Andrzej Sokołowski, prof. PWSZ

– dr Romuald Awiuk

– dr inż. Andrzej Baier

– dr Norbert Buba

– dr inż. Grzegorz Wszótek

– dr inż. Ryszard Zdanowicz

Fot. Gabriela Habrom-Rokosz

ZAKŁAD MATEMATYKI

Działalność Zakładu, w tym czasie Zakładu Matematyki Nauczycielskiej, rozpoczęła się w roku akademickim 2004/2005, kiedy to w PWSZ w Raciborzu zostały uruchomione wyższe studia zawodowe na kierunku matematyka. W początkowym okresie (do października 2006 roku) studia matematyczne były prowadzone przez Instytut Studiów Edukacyjnych, stąd też Zakład Matematyki Nauczycielskiej wchodził w skład tego właśnie Instytutu. Godne podkreślenia jest ogromne zaangażowanie Dyrekcji ISE w rozwijanie nowego kierunku i cenna pomoc udzielona Zakładowi w jego trudnych początkach.

We wrześniu 2006 roku Zakład Matematyki Nauczycielskiej został włączony w skład Instytutu Techniki i Matematyki jako Zakład Matematyki.

Obecnie w zakładzie zatrudnione są następujące osoby:

Kierownik Zakładu:

– dr hab. Alfred Czogała, prof. PWSZ

dr hab. Andrzej Sładek, prof. PWSZ

dr hab. Tomasz Szarek, prof. PWSZ

dr Przemysław Koprowski

dr Jacek Lembas

dr Justyna Sikorska

dr Sebastian Sitarz

dr Wiesław Szwiec

dr Irena Wistuba

dr Jolanta Socąta

dr Grażyna Łydziańska

dr Jerzy Dajka

mgr Iwona Sobczak

mgr inż. Aldona Krajewska

mgr Marzena Bugiel

Działalność zakładu skoncentrowana jest na realizacji zadań dydaktycznych, związanych z prowadzeniem kierunku matematyka. Aktualnie matematykę studiuje 110 studentów. Studenci kształceni są w zakresie dwóch specjalności:

- Specjalność nauczycielska;
- Matematyka w finansach i ekonomii.

Studia matematyczne mają na celu wykształcenie absolwenta, który posiada gruntowną i na tyle wszechstronną wiedzę matematyczną, by mógł kontynuować naukę na studiach drugiego stopnia lub też wykonywać zawód matematyka na różnych stanowiskach pracy, wykorzystujących narzędzia matematyczne w sektorze finansowym, handlowym lub produkcyjnym, bądź też gotowego do podjęcia pracy jako nauczyciel.

W ramach specjalności nauczycielskiej przygotowuje się do nauczania dwóch przedmiotów (rodzajów zajęć): głównego – matematyka i dodatkowego – wybranego spośród następujących: język angielski, język niemiecki, wychowanie fizyczne, kształcenie wczesnoszkolne. Absolwent specjalności nauczycielskiej to pedagog przygotowany do kompleksowej realizacji zadań dydaktycznych i wychowawczych, wynikających z zatrudnienia w szkole podstawowej lub gimnazjum. Dobre przygotowanie merytoryczne i umiejętność korzystania z literatury i technologii informatycznych pozwoli mu dostosować swoją wiedzę i umiejętności do stale zmieniających się warunków nauczania.

Absolwent tej specjalności, obok gruntownego przygotowania matematycznego, nabywa wiedzę interdyscyplinarną, pozwalającą na twórczy udział w rozwiązywaniu problemów praktycznych i teoretycznych w finansach i ekonomii, takich jak: sterowanie i optymalizacja działalności ekonomicznej, przetwarzanie i statystyczne opracowywanie danych, matematyczne modelowanie zjawisk ekonomicznych i finansowych, przygotowywanie prognoz i analiz działalności ekonomicznej, finansowa ocena projektów inwestycyjnych, wykorzystywanie metod matematycznych na rynku kapitałowym i ubezpieczeniowym. Absolwent jest więc przygotowany do podjęcia pracy w sektorze finansowym i ubezpieczeniowym, w handlu oraz przemśle.

Ważnym obszarem działalności Zakładu jest podejmowanie działań na rzecz rozbudzania zainteresowania matematyką i podnoszenia kultury matematycznej wśród młodzieży. W roku szkolnym 2004/05 prof. A. Czogała prowadził cykl zajęć dla uzdolnionych matematycznie uczniów II Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Raciborzu oraz wygłosił wykład popularnonaukowy dla laureatów III Konkursu Matematycznego organizowanego przez Powiatowy Ośrodek Metodyczny w Wodzisławiu Śląskim. W tym samym roku prof. A. Sładek wygłosił w Katowicach odczyt popularnonaukowy dla uzdolnionej młodzieży woj. śląskiego. Prof. A. Czogała co roku przygotowuje zadania i sprawuje merytoryczną opiekę nad Powiatowym Konkursem im. Stanisława Kucharczyka „*Nie taka matematyka straszna*”, organizowanym w Gimnazjum w Nędzy. Mgr Marzena Bugiel co roku współorganizuje Powiatowy Konkurs o Puchar Prezydenta Miasta Raciborza dla uczniów szkół podstawowych, zaś w roku 2006 zorganizowała Konkurs Matematyczny o Puchar Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 4 w Raciborzu „*Matematyczny czar-par*”. W ostatnich dwóch latach w konkursach tych służyli pomocą (zdobywając przy okazji cenne doświadczenia dydaktyczne) studenci matematyki. Przygotowali oni również zadania do tegorocznej edycji konkursu powiatowego „*Ekomat*” dla uczniów szkół podstawowych.

Na zakończenie charakterystyki Zakładu wypada pochwalić się dużym sukcesem jej pracownika, jakim było przyznanie w roku 2005 dr hab. Tomaszowi Szarkowi, prof. PWSZ, prestiżowej nagrody Polskiej Akademii

Nauk im. Wacława Sierpińskiego za wybitne osiągnięcia naukowe.

Prace obecnie realizowane w Instytucie Techniki i Matematyki koncentrują się na przygotowaniu zajęć wymagających bazy laboratoryjnej i ćwiczeniowej. W szczególności weryfikuje się możliwości praktycznej realizacji wybranych zajęć na kierunku automatyka i robotyka w Zespole Szkół Mechanicznych w Raciborzu. Obecnie trwają intensywne rozmowy dotyczące przekazania lub udostępnienia PWSZ na bazę laboratoryjno-ćwiczeniową pomieszczeń Centrum Kształcenia Ustawicznego. O efektach rozmów poinformujemy w najbliższych numerach „*Eunomii*”.

Jednocześnie intensywnie opracowuje się plany zagospodarowania pomieszczeń Centrum Kształcenia Ustawicznego w Raciborzu. W tym przypadku przewiduje się możliwość utworzenia trzech nowoczesnych, specjalistycznych pracowni, tj. Pracowni Zautomatyzowanych Maszyn i Robotyki, Pracowni Napędów i Sterowań Systemów Wytwórczych oraz Pracowni Projektowania i Systemów Obliczeń Inżynierskich. Uruchomienie tych pracowni, a przede wszystkim odpowiednie ich wyposażenie, pozwoli na znaczne rozszerzenie bazy dydaktyczno-badawczej i tym samym zapewni odpowiednio wysokiego poziomu kształcenie studentów na kierunku automatyka i robotyka. W oparciu o specjalistów z Zakładu Matematyki i Zakładu Automatyki i Robotyki rozważa się także utworzenie specjalności o profilu informatycznym na jednym z kierunków studiów prowadzonych w Instytucie Techniki i Matematyki.

Oprac. dr hab. inż. Andrzej Sokołowski, prof. PWSZ,
dr hab. Alfred Czogała, prof. PWSZ

Fot. Gabriela Habrom-Rokosz

Instytut Sztuki

Kontynuujemy zapowiedzianą w poprzednim numerze prezentację jednostek organizacyjnych PWSZ, powstałych w wyniku rozdzielenia dotychczasowego Instytutu Kultury Fizycznej i Sztuki na dwa odrębne Instytuty. W piątym numerze „Eunomii” była mowa o Instytucie Kultury Fizycznej, teraz pora na Instytut Sztuki.

REDAKCJA

Fot. Alina Aremowicz

Ad. II st. dr **Aleksander Ostrowski**, prof. PWSZ – ur. w 1963 roku. Absolwent Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Filii w Cieszynie. Dyplom zrealizował w zakresie grafiki warsztatowej. W 1997 roku obronił z wyróżnieniem doktorat z socjologii kultury na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. W 2001 roku w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie zrealizował przewód kwalifikacyjny drugiego stopnia z dziedziny sztuk plastycznych, z dyscypliny artystycznej grafika. Od 1988 roku pracuje w Instytucie Sztuki Wydziału Artystycznego w Cieszynie, a od 2002 roku związał się z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Raciborzu.

Zajmuje się rysunkiem, grafiką warsztatową, grafiką komputerową, fotografią, projektowaniem graficznym. Rysunek traktuje jak autonomiczną dziedzinę sztuki. Eksperymentuje wykorzystując różnorodne techniki rysunkowe, szczególnie dbając o specjalnie spreparowane podłoże rysunkowe. Szanując klasyczne, by nie powiedzieć tradycyjne techniki grafiki warsztatowej, techniki komputerowe stosuje w sytuacjach szczególnego uzasadnienia. Zajmuje się fotografią czarno-białą w tradycyjnych technikach i barwną fotografią cyfrową.

Interesuje się muzyką, poezją, filmem (w szczególności kinematografią polską, włoską i francuską lat 50 i 60). Ulubione zajęcia to wędkowanie i majsterkowanie.

O kierunku

Kształcenie na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych rozpoczęło się wraz z utworzeniem PWSZ w Raciborzu we wrześniu 2002 roku. Początkowo wchodziliśmy w skład Instytutu Studiów Edukacyjnych. Od 1 września 2005 roku kształciliśmy w ramach Instytutu Kultury Fizycznej i Sztuki, by od 1 października 2006 roku uzyskać samodzielność, dzięki zwiększeniu oferty dydaktycznej. Decyzją Senatu PWSZ w Raciborzu powstał wówczas Instytut Sztuki.

Aktualnie na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych kształcą się w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym ponad 200 studentów.

Studia prowadzone są w systemach: studiów stacjonarnych (3-letnich), studiów niestacjonarnych (3-letnich). Przygotowują one do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Absolwenci otrzymują dyplomy licencjata i uzyskują również kwalifikacje do nauczania drugiego przedmiotu.

W trakcie studiów zdobywają wiedzę teoretyczną oraz umiejętności praktyczne wykwalifikowanych plasty-

Fot. Gabriela Habrom-Rokosz

Fot. Magda Gogól Peszke

Fot. Magda Gogól Peszke

ków, twórców w zakresie sztuk plastycznych, uczestników i animatorów kultury współczesnej. Są przygotowani do realizacji i upowszechniania różnorodnych postaci przekazów wizualnych i medialnych dla celów artystycznych, poznawczych, edukacyjnych i użytkowych.

Wiedza i umiejętności artystyczne umożliwiają im efektywne funkcjonowanie w różnorodnych sytuacjach edukacyjnych, w szkole i placówkach pozaszkolnych.

Absolwenci są dobrze przygotowani do podjęcia twórczej pracy zawodowej w:

- ośrodkach i instytucjach kultury, sztuki i edukacji pozaszkolnej (muzeach, domach kultury, ogniskach plastycznych, kołach zainteresowań, galeriach itp.),
- mass-mediach,
- strukturach promocyjnych i reklamowych (np. w firmach reklamowych i wydawnictwach),
- w szkołach podstawowych i gimnazjach.

Absolwenci uzyskują wiedzę i umiejętności w następujących specjalnościach uzupełniających główny kierunek kształcenia:

● **Kreacja plastyczna z grafiką użytkową**

Na tej specjalności student zdobywa:

- umiejętności aranżowania interaktywnych sytuacji (akcji) animujących i wspierających różne aspekty rozwoju człowieka oraz różne jego relacje ze środowiskiem.

W efekcie kształcenia student nabyte umiejętności m.in. konstruowania i realizacji zajęć plastycznych o charakterze happeningu, performansu, dramy (gier dydaktycznych, akcji plastycznych, itp.);

- umiejętności projektowania i realizacji z zakresu szeroko pojętej grafiki użytkowej, obejmującej m.in. ilustrację książkową, znak graficzny, logo, systemy identyfikacji wizualnej, plakat, folder, ulotkę, itp.

● **Obraz cyfrowy i fotograficzny**

Dzięki kształceniu w tym zakresie student nabywa:

- umiejętności kształtowania obrazu cyfrowego jako autonomicznej wypowiedzi artystycznej (grafika komputerowa) oraz elementu szeroko rozumianego komunikatu wizualnego o charakterze użytkowym obejmującym m.in. obraz statyczny i animacje komputerową;
- umiejętności artystycznej wypowiedzi z zastosowaniem klasycznego warsztatu fotograficznego, fotografii cyfrowej i cyfrowej obróbki obrazu.

● **Techniki malarskie i projektowanie witrażu**

W ramach tej specjalności student nabywa:

- umiejętności posługiwania się klasycznymi technologiami i technikami malarskimi, obejmującymi m.in. malarstwo olejne, akwarelę, temperę, gwasz, mozaikę oraz malarstwo architektoniczne;
- umiejętności projektowania i realizacji witraży z zastosowaniem klasycznych technik i technologii, obejmujących m.in. przygotowanie projektu realizacyjnego, łączenia szkła ołowiem i miedzią, patynowanie i malowanie szkła.

KRYTERIA NABORU

w roku akademickim 2007/2008:

- średnia ocen na świadectwie maturalnym.

Egzamin praktyczny:

Sprawdzian zdolności kierunkowych z rysunku i malarstwa:

- rysunek postaci - 4 godz.
- malarstwo (martwa natura) - 4 godz.

Na egzamin praktyczny kandydat przynosi własne materiały (brystol, tektura, blejtram, ołówki, farby itd.)

O dyplomach słów kilka

Studenci realizują pracę dyplomową składającą się z dwóch części: teoretycznej i praktycznej. Dyplom teoretyczny stanowi praca pisemna związana z kierunkiem studiów (m.in. historią i teorią sztuki, reklamą, socjologią sztuki, dydaktyką artystyczną, wychowaniem estetycznym, psychologią twórczości, współczesnymi mediami, arteterapią). Dyplom artystyczny studenci realizują z grafiki warsztatowej, komputerowej, projektowania graficznego, multimediiów, fotografii, malarstwa, rzeźby, rysunku. Tematy prac dyplomowych realizowane są w wybranej przez studenta dyscyplinie artystycznej. Prace dyplomowe studentów PWSZ w Raciborzu pokazują, że szczególnie dużym zainteresowaniem cieszą się: plakat społeczny, plakat kulturalny, projektowanie systemu identyfikacji wizualnej, ilustracja książkowa. Dyplomy w dziedzinie sztuk pięknych inspirowane są najczęściej: naturą, literaturą, muzyką i urokiem architektury.

Dyplomowa praca licencjacka powinna być wynikiem refleksji studenta, opartej o jego artystyczne doświadczenia i lekturę fachowej literatury. Zasadniczym celem dyplomowej pracowni artystycznej jest przekazanie wiedzy i doświadczeń z zakresu opracowywania koncepcji i realizacji wypowiedzi artystycznej stanowiącej przedmiot dyplomu.

Realizacja dyplomu artystycznego w zasadniczy sposób kreuje postawę twórczą studenta, a także jego świadomość jako pedagoga sztuki.

Losy absolwentów

Absolwenci aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym regionu. Organizują liczne prezentacje własnych prac plastycznych, organizują plenery i warsztaty artystyczne z dziećmi i młodzieżą – uczniami szkół Raciborza i okolicy. Zdecydowana większość naszych absolwentów podjęła

Fot. Gabriela Habrom-Kolosz

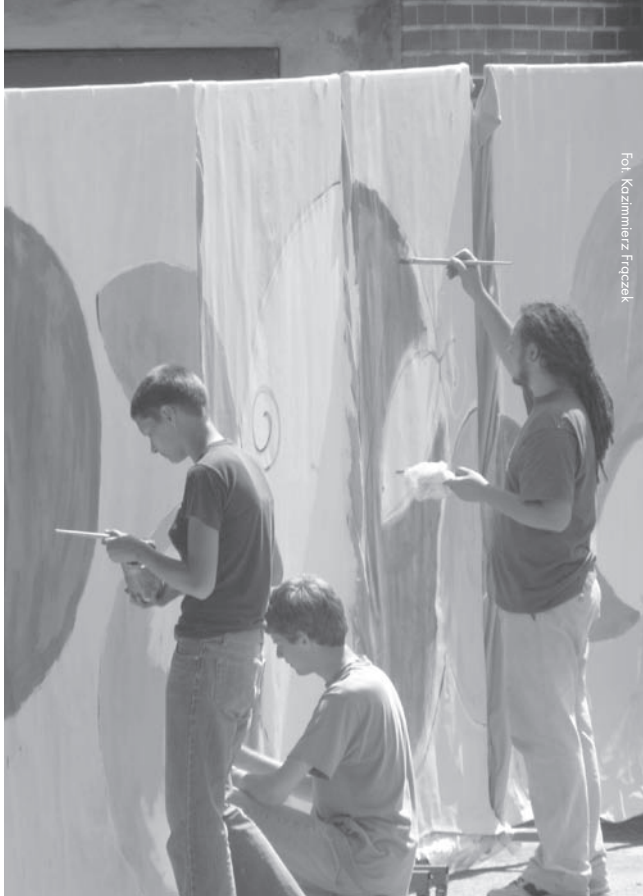
studia II stopnia w wielu uczelniach artystycznych, m.in. w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu, Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Akademii Pedagogicznej w Częstochowie oraz Uniwersytecie Śląskim w Katowicach – Wydziale Artystycznym w Cieszynie. Raciborscy absolwenci skutecznie zaliczają sesje w nowych uczelniach, ciesząc się dobrą opinią, co niewątpliwie świadczy o jakości kształcenia w PWSZ w Raciborzu. Podejmują prace w firmach reklamowych, projektowych, szkolnictwie, domach kultury itp.

Baza dydaktyczna – stan aktualny i plany rozbudowy

Pierwotnie kształcenie na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych odbywało się w budynku głównym przy ul. Słowackiego. Dzięki staraniom władz PWSZ, od 2004 roku przeniesiono kierunek do budynku przy ul. Cecylii. Bazę dydaktyczną stanowi sześć pracowni: dwie rysunkowo-malarskie, jedna projektowania graficznego, struktur wizualnych i formowania otoczenia,

Fot. Gabriela Habrom-Kolosz

Fot. Kazimierz Frączek

jedna fotografii (atelier i ciemnia), jedna pracownia grafiki oraz dwie pracownie rzeźby (pracownia modelowania i odlewu). Pracownie wyposażone w odpowiedni sprzęt oraz pracownia komputerowa, posiadająca 15 stanowisk, pozwalają na pełną realizację zajęć programowych. Przeniesienie Instytutu stworzyło możliwość lepszego kształcenia i wpłynęło na ukształtowanie w otrzymanym budynku specyficznego klimatu. Nowe przestrzenie oraz sukcesywne zakupy sprzętu, a nade wszystko geniusz loci, budują pozytywne relacje pomiędzy kadrą a studentami.

W najbliższych planach przewidziany jest remont strychu z przeznaczeniem na pracownie, galerię studencką, siedzibę kół naukowych oraz archiwum prac studentów. Od nowego roku akademickiego funkcjonować będzie pracownia technik malarskich, mozaiki i witrażu. Dzięki władzom Uczelni kierunek, a tym samym Instytut mają szansę na szybki i efektywny rozwój. Rozmowy z władzami powiatowymi potwierdzają, że w najbliższym czasie budynek stanie się własnością PWSZ. Tym samym Instytut Sztuki będzie mógł rozwijać bazę dydaktyczną, służyć nie tylko studentom, ale również całej społeczności Raciborza. Już teraz organizujemy warsztaty pokazowe dla uczniów raciborskich szkół. Galeria byłaby doskonałym miejscem uobecniania sztuki, nie tylko wśród raciborzan.

Fot. Gabriela Hübner-Rokosz

Plenery i warsztaty artystyczne

W czerwcu i wrześniu odbywają się plenery artystyczne i warsztaty twórcze. Uczestniczą w nich studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. W ramach plenerów i warsztatów studenci oprócz typowo plenerowych prac malarskich realizują zajęcia z młodzieżą oraz prace na rzecz środowiska. Między innymi malarstwo ścienne w szpitalu w Raciborzu, w Ośrodku Kultury w Kuźni Raciborskiej. Najbliższe warsztaty obejmą prace z zakresu malarstwa ściennego na naszym uczelnianym

Fot. Magda Gogół-Paszke

basenie. Dzięki takim inicjatywom studenci poznają nowe techniki i technologie, uczą się pracy zespołowej, co w przypadku malarstwa ściennego, monumentalnego ma szczególne znaczenie.

Koła naukowe

W Instytucie Sztuki funkcjonuje Fotograficzne Koło Naukowe FOTON, zrzeszające pasjonatów fotografii. Z jego działalnością zapoznacie się Państwo regularnie, czytając kolejne numery „Eunomii”. Działalność koła naukowego potwierdza konieczność funkcjonowania tego typu zrzeszeń. Koło naukowe to okazja do pogłębiania artystycznych zainteresowań studentów oraz forum do wymiany doświadczeń. To także okazja do prezentacji prac nie tylko w PWSZ, ale również na festiwalach, przeglądach, na które nasi studenci są zapraszani. W najbliższym czasie powstanie nowe koło naukowe, łączące pogłębianie umiejętności warsztatowych z uczestnictwem we współczesnej kulturze, obejmującej przecież nie tylko sztuki plastyczne, ale również muzykę, film, literaturę.

Kadra dydaktyczna

Kadrę kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych stanowi 15 pracowników, w tym:

- profesorowie tytularni - 1
- profesorowie nadzwyczajni - 2
- wykładowcy - 6 (z tytułem doktora)
- instruktorzy - 4
- pracownicy zatrudnieni na godziny zlecane (instruktorzy) - 2

Wysoko wykwalifikowana kadra, realizująca zajęcia z przedmiotów kierunkowych, jest gwarantem jakości kształcenia. Przedmioty podstawowe realizowane są przez pracowników Instytutu Studiów Edukacyjnych i Instytutu Studiów Społecznych.

W ramach Instytutu Sztuki funkcjonują dwa zakłady: Zakład Sztuk Pięknych kierowany przez dr Henryka Fojcika i Zakład Fotografii i Multimediów kierowany przez mgr Gabrielę Habrom-Rokosz. Kierownicy zakładów, wspólnie z Dyrektorem Instytutu Sztuki, podejmują działania zmierzające do rozwoju kierunku.

Osiągnięcia artystyczno-naukowe

W ciągu pięcioletniego kształcenia dwóch pracowników naszego Instytutu uzyskało tytuł doktora sztuki: Franciszek Nieć w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach w dziedzinie sztuk pięknych w dyscyplinie artystycznej grafika oraz Kazimierz Frączek w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w dziedzinie sztuk pięknych w dyscyplinie artystycznej malarstwo. W najbliższych latach planowane są kolejne obrony prac doktorskich.

Artyści-pedagodzy aktywnie uczestniczą w wystawach indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą. Prezentują swoje prace na festiwalach sztuk plastycznych, biorą udział w konkursach krajowych i zagranicznych. Aktywnie współpracują z twórcami, reprezentującymi inne uczelnie. Własne działania twórcze, właściwe dla uprawianej przez siebie dyscypliny, wykorzystują w pracy dydaktycznej.

Pracownicy Instytutu Sztuki realizują się twórczo w następujących dyscyplinach sztuk pięknych: rysunek, malarstwo, grafika, rzeźba, projektowanie graficzne, multimedia, fotografia, szkło artystyczne i tkanina.

Pod auspicjami PWSZ zorganizowano wystawę prac pedagogów w Galerii Epicentrum w Jastrzębiu Zdroju pod tytułem RAZEM I OSOBNO. Wystawie prac pedagogów towarzyszyła prezentacja prac studentów stacjonarnych i niestacjonarnych pod nazwą WYSTAWA JEDNEGO DNIA. Prezentacja obejmowała prace z pracowni rysunku, malarstwa, grafiki, rzeźby, struktur wizualnych i mechanizmów percepcji wzrokowej, formowania otoczenia, projektowania graficznego, multimediów oraz pracowni dyplomowej.

Instytut Sztuki jest organizatorem I STUDENCKIEGO BIENNALE MAŁYCH FORM – to ogólnopolskie przedsięwzięcie dające możliwość zainteresowania studentów wyższych szkół artystycznych małą formą. Szczegółowe informacje na temat Biennale zostały podane w piątym numerze „Eunomii”.

Aktywność pracowników przejawia się w uczestnictwie i organizacji kilkudziesięciu wystaw indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą.

W kraju:

Galeria „Fra Angelico” w Katowicach, BWA w Katowicach, Muzeum Śląskie w Katowicach, Galeria „Za drzwiami” w Rydułtowach, Galeria Przewiązka w Cieszynie, Miejski Ośrodek Kultury Centrum w Rybniku, Galeria „Stalowe Anioły” w Bytomiu, Galeria Epicentrum w Jastrzębiu Zdroju, Galeria „PLAMY” w Rybniku, Galeria Sztuki Rybnickiego Centrum Kultury, Galeria „Panorama” – Górnicze Centrum Kultury w Jastrzębiu Zdroju, Galeria „Sikornik” – MBP filia nr 5 w Gliwicach, Galeria Klubu Akademickiego Uniwersytetu Opolskiego, Galeria MDK w Mikołowie, Galeria „Gawra” w Raciborzu, „Galeria Towarzystwa Miłośników Ziemi Raciborskiej”, Galeria „Antresola” w Tarnowskich Górach, Galeria plenerowa „Sorento” w Zabrze, Galeria „Trzy kolory” w Żorach, Muzeum Regionalne w Wodzisławiu Śląskim.

Za granicą:

Bischof Moser House Stuttgart (Niemcy), Městská Galerie – Odry (Czechy), Galeria Muzeum Zamkowego – Kravare (Czechy), Galeria Markischer Kreis Haus Lundscheid (Niemcy).

Inicjatywy pracowników i studentów

Oprócz wystaw pracownicy i studenci podejmują inicjatywy aktywizujące środowisko. Są to między innymi:

- współorganizacja w roku 2006 **Międzynarodowego Pleneru Fotograficznego** pod hasłem „Punkt widzenia” z udziałem studentów reprezentujących Fotograficzne Koło Naukowe „FOTON” w ramach jubileuszu 5-lecia partnerstwa pomiędzy powiatem raciborskim, a powiatem Markischer (Niemcy - Nadrenia Północna Westfalia),
- udział studentów w **warsztatach sztuki „Most Pojednania” w Markischer Kreis** w Nadrenii Północnej-Westfalii,
- współpraca z Miejskim Ośrodkiem Kultury w Wodzisławiu Śląskim przy organizacji **pleneru „Magiczne miejsca”**,
- reprezentowanie Szkoły na **Międzynarodowych Dniach Wilna**,
- współpraca przy organizacji **Festiwalu Rybnik Art**,
- współpraca z Domem Pomocy Społecznej w Raciborzu - realizacja spektakli z udziałem studentów oraz mieszkańców DPS,
- współpraca z Duszpasterstwem Akademickim w ramach festiwalu piosenki religijnej „SPOTKAŁEM PANA” w Raciborzu,
- współpraca z świetlicą terapeutyczną „Caritas” - realizacja zajęć arteterapeutycznych,
- wykonanie monumentalnego malowidła ściennego we wnętrzu budynku, będącego siedzibą Miejskiego Ośrodka Kultury i Sportu,
- realizacja **akcji plastycznej „Moje miejsce”** (z uczniami Szkoły Podstawowej im. Jana III Sobieskiego w Rudach),
- organizacja wystawy plenerowych prac studentów I roku studiów (stacjonarnych i niestacjonarnych) w siedzibie Zespołu Parków Krajobrazowych w Rudach,
- organizacja wystawy plenerowych prac studentów II i I roku PWSZ w Galerii „Forma” w Kuźni Raciborskiej,
- współpraca w ramach Pleneru **Plastycznego „Nasz Park”** - Rudy Raciborskie,

- uczestnictwo w VI **Międzynarodowej Letniej Akademii Wychowania przez Sztukę „INSEA”**,
- współorganizacja **pleneru plastycznego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe”** - Rudy,
- uczestnictwo w **Rudzkich Plenerowych Warsztatach Plastycznych**,
- współorganizacja **Festiwalu Szkolnych Zespołów Artystycznych**,
- organizacja Aukcji Przedmiotów Artystycznych w ramach Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy na rzecz Fundacji Jurka Owsiaaka - Kuźnia Raciborska,
- organizacja akcji i konkursów plastycznych dla dzieci i młodzieży - Kuźnia Raciborska,
- organizacja wystaw artystycznych i o tematyce historycznej w MOKSiR Kuźnia Raciborska,
- prowadzenie Pracowni Plastycznej „OBRAZEK” dla dzieci najmłodszych - MOKSiR Kuźnia Raciborska,
- współorganizacja i prowadzenie cyklu **Polsko-Czeskich Plenerów Plastycznych „Podobieństwa i kontrasty” w Rudach**, realizowanego przez Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Kuźni Raciborskiej, dofinansowanego przez Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Silesia w ramach inicjatywy wspólnotowej Interreg III A Czechy - Polska (Odry - Rudy)
- udział 12 studentów PWSZ w Raciborzu,

Współpraca

Pracownicy i studenci PWSZ nawiązali współpracę z instytucjami umożliwiającymi rozwój artystyczno-naukowy kadry dydaktycznej. Są to:

- Centrum Medialne w miejscowości Altena (Niemcy - Nadrenia Północna-Westfalia),
- Starostwo Powiatowe w Raciborzu (Wydział Promocji),
- Raciborskie Centrum Kultury,
- Młodzieżowy Dom Kultury w Raciborzu,
- Muzeum w Raciborzu,
- Galeria „Gawra” w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Raciborzu,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Raciborskiej,
- Raciborskie Stowarzyszenie Twórców Kultury „HORYZONT”,
- Klub Olimpijczyka „Sokół” w Raciborzu,
- Stowarzyszenie Proekologiczne „LACERTA” - Písecna (Republika Czeska),
- Związek Polskich Artystów Fotografików Okręg Śląski w Katowicach,
- Galeria „STALOWE ANIOŁY” w Bytomiu,
- Klub Fotograficzny „FORMAT” w Rybniku,
- Grupa Fotograficzna „FLASH” w Domu Kultury Chwałowice - Rybnik,
- Biblioteka Publiczna w Rydułtowach,
- Rydułtowska Galeria „Za drzwiami”,

oprac. ad. II st. dr Aleksander Ostrowski, prof. PWSZ

Wieści z Instytutu Studiów Edukacyjnych

Fot. Archiwum PWSZ w Raciborzu

Pracownia metodyczna edukacji elementarnej ↑

1. CZY STUDENCI III ROKU PEDAGOGIKI SOCJALNEJ POTRAFIĄ?

Oczywiście, że potrafią... zastoso-
wać zdobytą wiedzę teoretyczną
w praktyce!

Jak informuje nas Pani **mgr Dorota Mazur**, udowodnili to swoim zaangażowaniem oraz umiejętnościami, organizując, w ramach przedmiotu metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej z człowiekiem starszym, w listopadzie, grudniu i styczniu szereg imprez. Najpierw, w trakcie zajęć ćwiczeniowych, przygotowywali scenariusze wieczorów poetyckich, spotkań biesiadnych z wykorzystaniem pięknej gwary śląskiej oraz meloterapii (terapia śpiewem). Autorom najlepszych projektów zaproponowano wykorzystanie ich w praktyce. Efektem naszych działań było zorganizowanie dwóch spotkań poetyckich i biesiadnych. Ponadto zbliżająca się atmosfera świąteczna stanowiła dla studentów dodatkową inspirację do przygotowania okolicznościowego przedstawienia w postaci bożonarodzeniowych jasełek dla mieszkańców Domów Pomocy Społecznej w Raciborzu.

I tak, dnia 13. listopada 2006 roku studenci grupy II zorganizowali spotkanie poetyckie pt.: „Zupełnie jak miłość” oraz biesiadę śląską z wykorzystaniem berów,

kawałów, wierszy i piosenek w gwarze śląskiej. Wzięli w niej udział mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej przy pl. Jagiełły. W trakcie spotkania zaprezentowano utwory muzyczne o tematyce miłosnej oraz utwory biesiadne. Aby włączyć mieszkańców do czynnego udziału w spotkaniu, studenci przygotowali śpiewniki z piosenkami, których teksty napisane zostały grubą i dużą czcionką.

Obydwie części imprezy prowadziły: **Mirosława Maciasz, Joanna Fornal, Iwona Mikołajec oraz Izabela Taratuta.**

Z okazji Barbórki, dnia 4. grudnia 2006 roku studenci III grupy w towarzystwie seniorów Domu Pomocy Społecznej przy pl. Jagiełły świętowali Dzień Górnika. Spotkanie poetyckie pt. „Nie traćmy nadziei” rozpoczęło się minutą ciszy ku czci górników poległych w kopalni Halemba. Studentki wystąpiły w tradycyjnych strojach śląskich. Elementem uświetniającym spotkanie był udział zaproszonego górnika - Janusza, który swym pięknym głosem włączył się w interpretację utworów śląskich. Inną atrakcją spotkania był występ zespołu śląskiego „Miedarżanie” z Miedar, pod opieką **Eugeniusza Kostki i Joanny Sleziaak**. Artyści, kontynuując śląskie tradycje, pięknym tańcem, strojami oraz śpiewem oddali nastrój obchodzonego święta. Spotkanie zakończyło się wspólnym odśpiewaniem „sto lat” dla

wszystkich kobiet o imieniu Barbara. W czasie spotkania panowała cudowna, odświętna atmosfera. Impreza była dziełem: **Eweliny Plachetki, Aleksandry Drząszcz, Marty Buczkowskiej, Anny Kostki, Danuty Brodzińskiej oraz Niny Kaszuby.**

Studenci I grupy dnia 8. stycznia 2007 roku zaprezentowali bożonarodzeniowe jasełka mieszkańcom Domu Pomocy Społecznej „Złota Jesień” w Raciborzu. Przedstawienie zakończyło się złożeniem sobie noworocznych życzeń oraz kolędowaniem. Piękne, polskie kolędy śpiewała studentka **Marlena Pluta**. W imprezie aktywnie uczestniczyli seniorzy, wykorzystując przygotowane przez studentów śpiewniki.

Ze względu na wiele postaci występujących w jasełkach, grupa teatralna była bardzo liczna, nie sposób więc wymieniać nazwisk wszystkich studentów. Większość mieszkańców nie kryła swego wzruszenia, wyrażając jednocześnie aprobatę dla organizowania takich imprez. Piękne podziękowanie studentom za trud i wysiłek włożony w przygotowanie jasełek, za stworzenie niepowtarzalnej świątecznej atmosfery, złożyła Pani **mgr Jadwiga Grygier** - dyrektor DPS Złota Jesień, zapraszając ich jednocześnie do udziału w następnych spotkaniach z jego mieszkańcami.

Wszystkim studentom, którzy z sercem i zaangażowaniem włączyli się w działania na rzecz seniorów, należą się ogromne brawa oraz podziękowania. Ta praca jest dowodem na to, że są osobami wrażliwymi, zdolnymi do poświęceń na rzecz innych, że z powodzeniem stosują wiedzę teoretyczną w praktyce i że kompetencje zdobywane w Uczelni z pewnością odpowiednio wykorzystają na kolejnych etapach swego życia zawodowego i osobistego.

2. WIELKA TECHNIKA W MAŁEJ SALI

Pięknie wyremontowana oraz estetycznie urządzona pracownia edukacji elementarnej (sala 227, I p) doczekała się zamontowania najnowszej generacji tablicy interaktywnej wraz z komputerem oraz projektorem multimedialnym. Zatem - można by rzec, że jest to **pracow-**

nia metodyczna na miarę XXI wieku!

Nad przeprowadzeniem całej transakcji, wartej prawie 15 tysięcy złotych, czuwała **mgr Joanna Russok**, zaś dzieła zainstalowania wszystkich tych cudów techniki przełomu XX i XXI wieku dokonali nasi dzielni informatycy – **inż. Tomasz Urban oraz inż. Jacek Pierzga**. Dziękujemy Im za owocną współpracę!

Należy dodać, iż środki finansowe na zakup mebli oraz wszystkich urządzeń technicznych pochodzą z wygranego przez ISE ogólnopolskiego konkursu, ogłoszonego w roku 2004 przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu na program kształcenia studentów w zakresie II specjalności. Autorem konkursowego wniosku była **prof. dr hab. Gabriela Kapica**, dyrektor ISE oraz kierownik Zakładu Edukacji Elementarnej. Dotacja ta – **w wysokości 260 tys. złotych** – umożliwiła ponadto wyposażenie pracowni w niezbędne środki dydaktyczne, znaczące uzupełnienie w Bibliotece PWSZ specjalistycznej literatury psychologiczno-pedagogicznej i metodycznej, zorganizowanie studentom kilku rodzajów dodatkowych zajęć o charakterze warsztatowym,

a także sfinansowanie wycieczek dydaktycznych.

3. VIII. EDYCJA AKCJI KREW

Zawiadamy, że kolejna, ósma już edycja tej pięknej akcji zaplanowana została na dzień 27 marca 2007 r. (wtorek), tradycyjnie – w sali 34 Domu Studenta, w godz. 9.00–12.00. Serdecznie zapraszamy!

4. NASI CLOWNI WCIAŻ AKTYWNI!

Jak postanowili – tak czynią!

Systematycznie – jak dobre duchy – pojawiają się w raciborskim Szpitalu, by pocieszać i rozweselać chore i smutne dzieci, bo uwierzyły, że śmiech naprawdę leczy. Drodzy Czytelnicy – przeczytajcie koniecznie tekst na stronie 25, a przekonacie się, że **TO** działa!

Ponownie namawiamy do współpracy studentów, którzy lubią dzieci, chcieliby dzielić się z nimi pogodą ducha oraz radością swego serca. Przy okazji informujemy, że **w dniach 12 – 13 lutego 2007 roku** odbędzie się kolejne szkolenie kandydatów na clownów. Gościć będziemy ponownie Panią mgr Annę Borkowską z Warszawy wraz z asystentką, które prowadzić będą warsztaty (sala 34 w Domu Studenta).

Wszelkie informacje na temat szkolenia oraz funkcjonowania Fundacji CLOWN w naszej Uczelni można uzyskać w Domu Studenta (p. 171).

5. TO ICH JUŻ OSTATNIA PROSTA!

Jak ten czas szybko leci... Już po zaliczeniach i po egzaminacyjnej sesji. Wszystkim studentom życzymy sukcesów w nowym semestrze. Specjalne życzenia kierujemy w stronę studentów III roku, którzy rozpoczynają szósty, a więc końcowy etap studiów! To ostatnia prosta na drodze do mety, jaką jest zdobycie tytułu licencjata.

W naszym Instytucie w ramach studiów stacjonarnych wkroczyło na nią 92 studentów pedagogiki socjalnej, 98 studentów pedagogiki resocjalizacyjnej oraz 46 studentów kształcenia wczesnoszkolnego i wychowania przedszkolnego z językiem angielskim, natomiast w ramach studiów niestacjonarnych – 67 studentów pedagogiki socjalnej i 66 studentów pedagogiki resocjalizacyjnej. Życzymy Im szybkiego i sprawnego napisania pracy dyplomowej, pomyślnej jej obrony, a na koniec – dyplomu... z suplementem!

DYKA

Współpraca ISE z Katedrą Primární Pedagogiky na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu

Jak już informowaliśmy – w dniach 14–15 grudnia 2006 roku w naszym Instytucie gościliśmy Panią Dyrektorkę Katedry **Prof. PhDr. Alenę Nelešovską CSc.** oraz Jej zastępcę – Panią **PhDr. Janę Svobodovą**. Wizyta wiązała się z realizacją przez tę Katedrę pod kierownictwem Pani Profesor międzynarodowego projektu współfinansowanego przez Unię Europejską pn. **Evaluce a inovativní aplikace bakalářského**

studijního oboru. Učitelství pro mateřské školy – w skrócie – „*Ewalucja i modernizacja procesu kształcenia nauczycieli przedszkola*”.

Projekt jest realizowany od sierpnia 2005 roku, a jego celem – oprócz optymalizacji oraz intensyfikacji procesu profesjonalizacji studentów wychowania przedszkolnego – jest nawiązanie szerokiej współpracy z partnerami krajowymi oraz zagranicznymi.

Pani Profesor **Alena Nelešovska**, jako koordynator I stopnia tego projektu, skupiła wokół jego realizacji placówki wychowania przedszkolnego oraz liczne instytucje specjalistyczne (m.in. Przedszkole Montessori i Przedszkole waldorfskie w Ołomuńcu, Centrum Edukacji Ekologicznej w Sluniakovie). Zespół roboczy liczy ponad 30 osób. Są to pracownicy naukowo-dydaktyczni macierzystego Uniwersytetu, naukowcy z innych czeskich uczelni (Praga, Ostrava, Hradec Králové), z uczelni zagranicznych (Austria – Wiedeń, Słowacja – Prešov) oraz kadra wyżej wymienionych instytucji. Aktywny udział w pracach nad projektem biorą także studenci pedagogiki przedszkolnej jako jego współtwórcy i współrealizatorzy. Wypróbują niejako eksperymentalny program studiów,

którego weryfikacja nastawiona jest na wypracowanie innowacyjnego, jak najefektywniejszego wariantu systemu kształcenia w celu podniesienia jego jakości, zgodnie ze standardami europejskimi.

W dniu 15 listopada ub. roku w siedzibie Katedry odbyło się II seminarium naukowe o charakterze międzynarodowym, podczas którego dokonano podsumowania oraz oceny rezultatów kolejnej, II fazy projektu. W seminarium tym uczestniczyła dyrektor ISE **prof. dr hab. Gabriela Kapica**. Przedstawiła obszerny referat nt. „Współczesne konteksty wczesnej edukacji”, w którym podała analizie najbardziej aktualne aspekty edukacji elementarnej w Europie i w Polsce, z uwzględnieniem kierunków modernizacji systemu kształcenia nauczycieli przedszkola.

Program wizyty naszych Gości w Raciborzu był bardzo bogaty. Panie odwiedziły Publiczne Przedszkole nr 13 przy ul. Kochanowskiego (przedszkole ćwiczeń), zhospitowały ciekawie zaprojektowane i rozmachem zrealizowane zajęcia w grupie 6-latków (które przeprowadziła Pani **mgr Irena Łazarska**), zwiedziły obiekt w pięknej bożonarodzeniowej szacie, odbyły też dłuższą rozmowę z dyrektorką Przedszkola – Panią **mgr Beatą Wawrzynek** oraz zastępcą – Panią **mgr Henryką Brajtszedel**

↑ Spotkanie ze studentkami KW/WP

– na temat ewentualnej współpracy z uniwersyteckimi przedszkolami ćwiczeń w Ołomuńcu. Ponadto interesowały się organizacją pracy w tej placówce przedszkolnej, przebiegiem praktyk asystenckich i ciągłych odbywanych przez studentów KW/WP, systemem kwalifikacji zawodowych zdobywanych w Polsce przez nauczycielki przedszkola oraz ich statusem i prestiżem. Nastąpiła konfrontacja informacji, opinii oraz stanowisk. Miłym akcentem była wymiana świątecznych upominków.

W siedzibie ISE w obecności członków Zakładu Edukacji Elementarnej zainicjowana została szeroko zakrojona dyskusja, dotycząca funkcjonowania specjalności w zakresie wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego w obydwu krajach oraz Uczelniach. Miała ona charakter wymiany polsko-czeskich doświad-

czeń. W dyskusji aktywnie uczestniczyła **dr Lidia Wollman**, która koordynuje w ISE funkcjonowanie specjalności, jaką jest edukacja przedszkolna.

Jedną z płaszczyzn wzajemnej współpracy naszych Uczelni jest realizacja przez członków Kół Naukowych Pedagogów polsko-czesko-słowackiego projektu z zakresu edukacji międzykulturowej, poświęconego wykorzystaniu obrzędów oraz tradycji w procesie kształcenia wczesnoszkolnego. Studentów z wszystkich Kół Naukowych już niebawem będziemy gościć w naszej Szkole na IV międzynarodowym obozie naukowym (w marcu 2007 roku).

Interesujące było także spotkanie Gości ze studentkami KW/WP z językiem angielskim i niemieckim (zdjęcie u góry strony). Zagadnieniem wiodącym uczyniono proces kształcenia studentów przygotowujących się do pracy w przedszkolu oraz w klasach początkowych. Poruszono między innymi możliwość kontynuowania przez naszych absolwentów studiów magisterskich na Uniwersytecie Palackiego w Ołomuńcu w Katedrze Primární Pedagogiky (co jest oczywiście możliwe, ale pod warunkiem znajomości przez kandydatów języka czeskiego).

Wizytę zakończyło spotkanie gości z rektorami naszej Uczelni (zdjęcie na dole strony). Obydwie strony, dziękując za dotychczasową, tak owocną współpracę, wyraziły wolę dalszych, jeszcze intensywniejszych kontaktów.

↑ Po spotkaniu w ISE

DYKA

Fot. Gabriela Habrom-Rokosz

Gry i zabawy edukacyjne w procesie profesjonalizacji studentów edukacji elementarnej

dr hab. **Gabriela Kapica**, prof. PWSZ

Zagadnienie kształcenia i doskonalenia nauczycieli przedszkola oraz klas początkowych można zaliczyć do najczęściej dyskutowanych ostatnio problemów pedagogicznych w łonie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Postuluje się, by na wszystkich szczeblach kształcenia i doskonalenia, a także w trakcie pracy zawodowej, rozwój nauczyciela miał charakter wielostronny, wielokierunkowy, a zarazem integralny.

Za sprawą Donalda Schöna – twórcy koncepcji refleksyjnej praktyki, ujmującej po nowemu relacje pomiędzy teorią i praktyką, nastąpiło zrewolucjonizowanie dotychczasowego podejścia do edukacji zawodowej. Zamiast hierarchicznej zależności praktyki od teorii proponuje on interaktywny związek między obu dziedzinami ludzkiej działalności, jako warunek doskonalenia każdej z nich (Gołębniak /red./, 2002, s. 15–16). Powyższa teza legła u podstaw konstruktywistycznego modelu kształcenia i doskonalenia nauczycieli, w której – dzięki refleksyjnej praktyce – przyznaje się im znaczną autonomię w kreowaniu swego zawodu.

Kształtowanie kompetencji pedagogicznych najskuteczniej dokonuje się w toku zajęć praktycznych o charakterze warsztatowym, a więc spotkań o formule zbliżonej do treningu interpersonalnego. Stanowią one w projektowaniu alternatywnych rozwiązań przez wszystkich uczestników zajęć. Zaś lider, prowadzący takie zajęcia – kreując atmosferę twórczych poszukiwań – swą rolę „eksperta” stopniowo przekształca w rolę fasilitatora (B. D. Gołębniak /red./, 2002, s. 20–21).

W procesie kształcenia przyszłych nauczycieli szczególnie wartościowe są strategie poszukujące,

rozwijające myślenie i działanie twórcze, generujące sytuacje pedagogiczne, które stymulują wielostronną aktywność studentów: intelektualną, werbalną, emocjonalną i praktyczną.

W dalszej części publikacji przedstawiamy sposoby wykorzystania jednej z alternatywnych form doskonalenia kompetencji pedagogicznych, mieszczącej się w nurcie pedagogiki zabawy. Są to zajęcia nastawione na czynne uczestnictwo studentów w sytuacjach zabawowych, kreowanych i modelowanych przez nich samych. Założyliśmy, iż podstawowym zadaniem naszych spotkań jest stymulowanie procesu doskonalenia umiejętności pedagogicznych poprzez świadome i celowe organizowanie tego rodzaju sytuacji, które – po przeniesieniu na grunt praktyki pedagogicznej – sprzyjałyby rozwijaniu u ich wychowanków różnorodnych form aktywności zewnętrznej oraz wewnętrznej i były pomocne w dokonywaniu w ich osobowości pożądaných zmian. Zajęcia są więc zaproszeniem studentów do przeżycia tego, co chcieliby, aby w przyszłości doświadczyły dzieci pod ich kierunkiem. Nauczycielowi, który osobiście brał udział w grach i zabawach, łatwiej przewidzieć i zrozumieć reakcje dziecka, wczuć się w jego przeżycia. Wiedzę praktyczną, osobiście doznaną, doświadczoną, najskuteczniej gromadzi się właśnie przez czynne uczestnictwo w procesie generowania konkretnych zjawisk pedagogicznych.

Tak więc odchodząc od konwencjonalnej strategii kształcenia (wykłady, ćwiczenia, referaty) kierujemy się w stronę **strategii ludozycznej**, której istotą jest wykorzystanie zabawy dla celów edukacyjnych (por. T. Siek-Piskozub, 2001, s.19).

- Do zadań szczegółowych zajęć zaliczyliśmy:
- wprowadzenie w problematykę pedagogiki zabawy, ukazanie specyficznej, wyjątkowej roli działalności ludzkiej w życiu jednostkowymi oraz społecznym człowiekiem, ze szczególnym uwzględnieniem procesu edukacji, jak też kultury spędzania czasu wolnego;
  - uwrażliwienie na potrzeby dzieci, na przeżywane przez nie trudności, doskonalenie umiejętności doboru metod oraz sposobów rozwiązywania problemów pedagogicznych, w tym także poprzez wykorzystanie odpowiednio projektowanych i kreowanych sytuacji zabawowych;
  - wyrobienie umiejętności świadomej percepcji zdarzeń edukacyjnych pojawiających się w generowanych i modelowanych przez siebie sytuacjach zabawowych, dokonywanie ich krytycznej oraz twórczej interpretacji i oceny;
  - wzbogacenie warsztatu pedagogicznego, pogłębienie zainteresowań oraz zamiłowań pedagogicznych, kształtowanie pożądaných postaw społeczno-zawodowych;
  - wdrażanie studentów do samodzielnego, kreatywnego, antycypacyjnego oraz ustawicznego uczenia się, wyrabianie refleksyjnego i krytycznego stosunku do zdobywanej wiedzy i kompetencji.

Przystępując do konstruowania scenariuszy gier i zabaw studenci wybierają dowolny fragment rzeczywistości edukacyjnej. Formułują, oczywiście w sposób fikcyjny, cel ogólny oraz szczegółowe cele i zadania, których realizację będą wspomagać czynności zabawowe. Są zobowiązani do przestudiowania określonej literatury przedmiotu odnoszącej się do tej dziedziny wiedzy. Dla przykładu wymienić można następujące zagadnienia psychopedagogiczne i dydaktyczne: rozwój fizyczny, rozwój procesów poznawczych, emocjonalnych i motywacyjnych, doskonalenie kompetencji polonistycznych, obcojęzycznych czy matematycznych, samokontrola, samoocena, kreatywność, funkcjonowanie dziecka w grupie, integracja grupy, koordynacja wzrokowo-ruchowa, agresja, nadpobudliwość psychoruchowa itp.

Wprowadzenie bawiących się w wymaginowany świat niesie lubianą przez wszystkich tajemniczość, uruchamia fantazję, dostarcza przeżyć, których tak rzadko doświadczamy na co dzień w świecie realnym. Dzięki zabawie, potęgujemy w sobie poczucie sprawstwa i własnej mocy, a nasz byt przestaje być zwykłym szarym życiem. Zjawisko „rośnięcia” dziecka w zabawie (co dotyczy także dorosłych) niezwykle trafnie scharakteryzował L. S. Wygotski: (...) „*W zabawie zawsze dziecko jest powyżej swego zwykłego, codziennego zachowania: jest ono jakby o głowę wyższe od samego siebie*” (W. Okoń, 1987, s. 17). A w tym przerastaniu własnej osoby kryje się przecież tajemnica wszelkiej twórczości (zob. też G. Kapica, 2003, 2006).

Ponadto uzgodniliśmy, że konstruowanie scenariuszy nie powinno być dziełem tylko jednej osoby. Jedynie wspólna praca w zespołach stwarza warunki dla partnerstwa w działaniu, dla współpracy i wzajemnej inspiracji, uczy twórczej dyskusji, wymiany pomysłów, wzajemnego zrozumienia, mądrego spierania się oraz dochodzenia do kompromisów. A jeśli dorośli posiadają tę sztukę – z pewnością zdolni będą nauczyć jej także swych wychowanków. Edukacja uspołeczniająca, wdrażająca do współpracy, do współdziałania traktowana jest jako jeden z czterech głównych filarów współczesnej edukacji, stanowi główne wyzwanie XXI wieku („*uczyć się, aby żyć wspólnie; uczyć się współżycia z innymi*”); (J. Delors /red./, 1995, s. 32).

Praktyczna realizacja scenariuszy zaprogramowanych przez zespoły – to najwartościowsza i najciekawsza część warsztatów, gdyż jej celem jest aktywny udział całej grupy w przekształceniu zawartych w nich sytuacji przewidywanych w realne. Tak więc w toku zajęć autorzy scenariuszy stają się ich realizatorami, zaś pozostali członkowie grupy – aktywnymi uczestnikami. Łączy ich wspólny proces uczenia się, doświadczania, rozwiązywania pojawiających się problemów edukacyjnych, przeżywania, a szczególnie nieograniczona wprost możliwość rozwijania kreatywności.

Końcowym ogniwem pracy winna być jej analiza i ocena przebiegająca dwutorowo – jako ewaluacja kształtująca oraz sumująca (B. Niemierko, 1999, s. 24–27). W ramach ewaluacji kształtującej wartościowaniu poddawane są poszczególne sytuacje dydaktyczne tak w fazie ich projektowania (scenariusze), jak i w fazie realizacji (sytuacje realne). Rolę ekspertów, ewaluatorów, dokonujących wartościowania, obok wykładowcy kierującego ewaluacją, pełnią wszyscy uczestnicy warsztatów, mając prawo do udziału w dyskusji nad sytuacjami dydaktycznymi, przedstawionymi w scenariuszach i nad sytuacjami realnymi, w których czynnie uczestniczyli. Ewaluacja kształtująca odbywa się „na gorąco”, zaraz po zrealizowaniu scenariuszy. Dyskusja przybiera postać życzliwej wymiany opinii oraz refleksji.

Fot. Archiwum PWSZ w Raciborzu

Fot. Archiwum PWSZ w Raciborzu

A. T. Pearson (1994, s. 157–161) uważa, iż postawa refleksyjna, oparta na *refleksyjnym doświadczeniu praktycznym* – obok wiedzy rzeczowej, ogólnej oraz profesjonalnej – jest kluczowym składnikiem kompetencji zawodowych współczesnego nauczyciela.

Autorefleksja powinna obejmować:

- stawianie nowych pytań oraz próby odpowiedzi na nie jako zapoczątkowanie dalszych poszukiwań w celu wypracowania coraz efektywniejszych oraz skuteczniejszych działań własnych;
- ukazywanie sposobów wykorzystania poznanych gier i zabaw w odmiennych sytuacjach dydaktycznych,
- dokonywanie zmian w regułach gier i zabaw w celu ich urozmaicenia, utrudnienia bądź ułatwienia – czyli prezentowanie możliwości zastosowania ich wariantów na różnych poziomach kształcenia lub w celu zmiany edukacyjnego przeznaczenia,
- projektowanie własnych, zmodyfikowanych fragmentów scenariuszy,
- odwoływanie się do empatii, próba wniknięcia w psychikę i przeżycia dziecka,
- formułowanie wniosków praktycznych.

Przedstawione przez nas propozycje połączenia aktywności ludzycznej i edukacyjnej są próbą zwrócenia

uwagi na ich przydatność w doskonaleniu kompetencji pedagogicznych. Wartości te polegają przede wszystkim na możliwości zwiększenia wymiaru czasu przeznaczanego na uczestnictwo w zajęciach o charakterze praktycznym, na przydzieleniu studentom roli świadomych i aktywnych uczestników procesu podnoszenia własnych kwalifikacji, z jednoczesnym wyeksponowaniem ich kreatywności oraz refleksyjności.

Ukazaliśmy, że podczas zajęć o charakterze zabawowym dokonuje się edukacja „na żywo”, w sposób dynamiczny, gdyż odwołuje się bezpośrednio do świadomości pedagogicznej studentów i ich doświadczeń. Czynne włączanie się do zabawy oznacza zbliżenie, powiązanie pedagogicznego poznania pośredniego oraz bezpośredniego. Umożliwia bowiem zdobycie tzw. wiedzy osobistej, której źródłem jest indywidualne doświadczanie i doznawanie. Zmusza ono do namysłu nad sensem własnej aktywności, do świadomego, celowego oraz twórczego podejmowania decyzji. Ucząc **refleksji w działaniu** pobudzamy zarazem **refleksję nad działaniem**, zaś umiejętność analizy oraz interpretacji własnych zachowań - to najskuteczniejszy sposób wdrażania do autoedukacji, do samodzielności i odpowiedzialności za wyniki swej pracy, ograniczający do minimum bierność oraz bezradność, umożliwiający refleksyjne wiązanie teorii z praktyką.

Podniesienie studentów – uczestników zabawy do rangi podmiotów, współpartnerów w procesie profesjonalizacji ułatwia im poznanie oraz przewartościowanie własnej osobowości. Kreatywność w modelowaniu sytuacji dydaktycznych – co także istotne – przynosi wiele satysfakcji. Wyzwała u studentów optymizm i wiarę we własne siły. Daje tak niezbędne w pracy pedagogicznej poczucie mocy, poczucie sprawstwa.

Dialog nad poszukiwaniem optymalnych, skutecznych metod oraz form kształcenia studentów wciąż trwa. Niniejsze propozycje są skromnym jego uzupełnieniem, a zarazem zaproszeniem i inspiracją do twórczej ich modyfikacji.

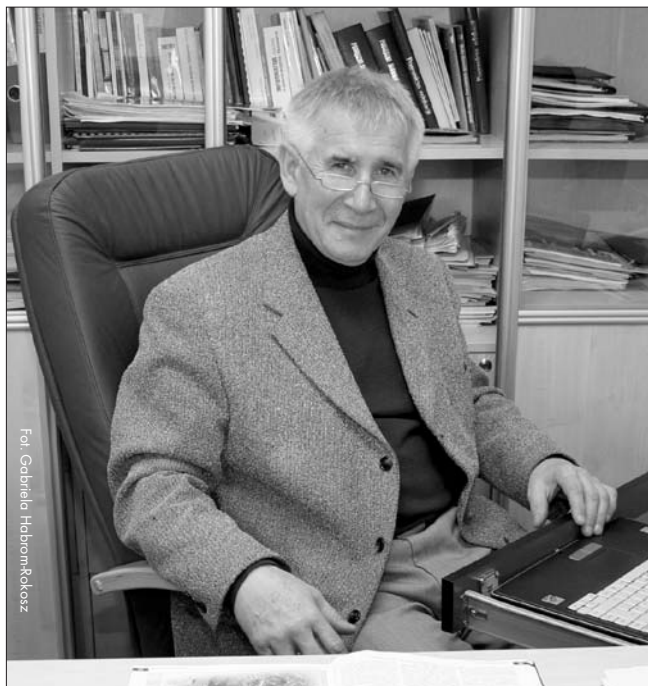
LITERATURA

- Delors J. /red./, (1995) Edukacja. Jest w niej ukryty skarb. Raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji ds. Edukacji dla XXI wieku. Warszawa, Wyd. SOP.
- Gołębniak B. D., (2002) Uczenie metodą projektów. Warszawa, WSiP S.A.
- Kapica G., (2003) Zabawa synonimem kreatywności. „Życie Szkoły”, nr 2.
- Kapica G., (2006) Zabawa. Jest w niej ukryty skarb. Aktualne konteksty edukacyjne w: Edukacja przedszkolna w teorii i praktyce, red. S. Włoch, Opole, Wyd. UO.
- Niemierko B., (1999) Pomiar wyników kształcenia. Warszawa, WSiP.
- Okoń W., (1987) Zabawa a rzeczywistość. Warszawa, WSiP.
- Pearson A. T., (1994) Nauczyciel. Teoria i praktyka w kształceniu nauczycieli. Warszawa, WSiP.
- Siek-Piskozub T., (2001) Uczyc się bawiąc. Warszawa, Wyd. Naukowe pwn.

Warsztaty z gier i zabaw na II roku KW/WP

Wszystkie scenariusze skonstruowane przez studentów odznaczały się pomysłowością i kreatywnością. W każdej grupie przez cztery godziny trwała wspaniała zabawa. Zdobyte doświadczenia, poczynione refleksje uzmysłowiły im, że warsztaty – to skuteczna forma doskonalenia kompetencji pedagogicznych, niezbędnych do pracy z maluchami. Świadczą o tym widoczne na zdjęciach pogodne twarze bawiących się „dużych dzieci”.

Dr Jerzy Pośpiech – nauczyciel, badacz, organizator

Dr **Jerzy Pośpiech**, Prof. nadzw. PWSZ w Raciborzu, należy do wąskiego grona osób, bez których raciborska Uczelnia nie tylko nie rozwijałaby się w tak imponujący sposób, ale w ogóle by nie powstała. Wynika to nie tylko z funkcji, jaką z rzadko spotykaną skutecznością sprawuje od początku istnienia PWSZ Jerzy Pośpiech – a jest, przypomnę, Prorektorem do spraw organizacji i rozwoju, ale również z cech charakterologicznych i umiejętności, które predestynują Go wręcz do działań negocjacyjnych, logistycznych, menedżerskich itp.

Dr Pośpiech jest nie tylko znakomitym specjalistą w dziedzinie wychowania fizycznego i sportu szkolnego, ale także człowiekiem o niezwykle rozległych zainteresowaniach.

Jerzy Pośpiech przepracował 40 lat w zawodzie nauczycielskim. Jest doktorem nauk o kulturze fizycznej („Zmiany w rozwoju somatycznym i motorycznym uczniów szkół makroregionu południowego (śląskiego) na podstawie badań w latach 1979–1989” – AWF Warszawa 1993 r., promotor: Prof. dr hab. Ryszard Przewęda), od roku 2002 nauczycielem dyplomowanym, posiada III stopień specjalizacji zawodowej.

Po ukończeniu w 1966 r. Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, dziewięć lat pracował w racibor-

skim Zespole Szkół Budowlanych na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego. W latach 1975–1992 kolejno pełnił w Kuratorium Oświaty i Wychowania w Katowicach następujące funkcje:

- wizytatora-metodyka wychowania fizycznego,
- starszego wizytatora d/s sportu szkolnego,
- koordynatora zespołu nauczycieli – doradców wychowania fizycznego.

W 1983 roku został nauczycielem akademickim. W latach 1983–2002 pracował w katowickiej Akademii Wychowania Fizycznego w Katedrze Teorii i Metodyki WF (kierowanej przez Prof. dr hab. St. Strzyżewskiego) na stanowisku starszego wykładowcy i adiunkta, natomiast w roku 1998 rozpoczął pracę na stanowisku adiunkta na Wydziale Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej (w Katedrze Metodyki WF).

Od sierpnia 1992 roku do września roku 2004 był dyrektorem Kolegium Nauczycielskiego w Raciborzu o specjalności wychowanie fizyczne i zdrowotne. W miejsce likwidowanego Kolegium powołano, dzięki uprzejmych dążeniom kilku osób, a wśród nich dr. Pośpiecha, Państwową Wyższą Szkołę Zawodową, w której został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego, a jednocześnie nieprzerwanie od 2002 roku pełni – jak już wspomniałem – funkcję prorektora.

Jest członkiem kolegium redakcyjnego hiszpańsko-meksykańskiego pisma naukowego „Physical Education and Sport International Review” oraz stałym współpracownikiem „LIDERA”.

Na Konferencjach Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej – Sekcja Teorii Wychowania Fizycznego w Krakowie (1997) i Lesznie (2004) został wybrany przewodniczącym zarządu sekcji. Walne zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej w 2005 roku powierzyło mu funkcję członka Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej.

Decyzją Ministra Edukacji Narodowej nr 51 z dnia 26.XI.1996 r. powołany w skład Rady d/s Kształcenia Nauczycieli (członek Prezydium owej Rady oraz przewodniczący Zespołu Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego do końca 2001 roku).

W latach 1997–1999 uczestniczył w finansowanym i organizowanym przez Unię Europejską programie SMART/04, poświęconym podnoszeniu jakości kształcenia nauczycieli.

W trakcie jego trwania odbył pod kierunkiem prof. Delli Fish oraz prof. Boba Jeffreya staż w Brunel University w Londynie.

Na zaproszenie Ministerstwa Młodzieży i Sportu Francji oraz Urzędu Kultury Fizycznej i Sportu w Warszawie uczestniczył w wizycie studyjnej poświęconej organizacji oraz programowi sportu szkolnego we Francji (Paryż – 12–19. VI.2000 r.)

Od 1966 roku aktywnie uczestniczy w pracach Szkolnego Związku Sportowego. Od 2000 r. pełni funkcję wiceprezesa Zarządu Głównego tej także pożytecznej organizacji.

W 1990 roku na I Kongresie Nauczycieli Wychowania Fizycznego w Warszawie został wybrany jego prezydentem. Jest członkiem powstałego w 1991 roku w Brukseli The European Physical Education Association (EUPEA). Od IX Forum EUPEA w Neuchatel (Szwajcaria) 20–24.V.1998 r. pełni funkcję członka zarządu. Na XVII Forum EUPEA w Londynie (19–22.X.2006 r.) wybrany w skład zarządu na kolejną kadencję 2006–2008 r. Za aktywną pracę na rzecz europejskiego wychowania fizycznego i sportu szkolnego wyróżniony został Dyplomem Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego.

We wrześniu 1998 roku zorganizował ogólnopolską konferencję naukową n/t: „Studia nad programem wychowania fizycznego – między oczekiwaniami a rzeczywistością”, która była podsumowaniem wieloletnich prac w zespole ds. reformy edukacji narodowej MEN. W wielu ośrodkach akademickich (m.in. w Warszawie, Krakowie, w Toruniu, Lublinie i Katowicach) wygłosił odczyty na temat filozofii reformy systemu edukacji oraz nowej formuły programu wychowania fizycznego.

W dniach 12–14 listopada 1999 r. zorganizował w Warszawie, pod patronatem Ministra Edukacji Narodowej i Prezesa Polskiego Komitetu Olimpijskiego, X Forum Europejskiego Stowarzyszenia Wychowania Fizycznego, w którym uczestniczyli przedstawiciele 18 krajów europejskich.

W 2001 roku wpisany został na listę ekspertów Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, a w 2004 r. na listę jego rzeczoznawców.

Minister Edukacji Narodowej i Sportu nominował dr. Pośpiecha Przewodniczącym Polskiego Komitetu Koordynacyjnego „Europejskiego Roku Edukacji poprzez Sport – EYES – 2004”, a Komisja Europejska – Dyrekcja Generalna ds. Edukacji i Kultury powołała w skład zespołu ekspertów tego projektu.

Jerzy Pośpiech od 1976 roku systematycznie prowadzi badania rozwoju somatycznego i motorycznego dzieci i młodzieży powiatu raciborskiego oraz makroregionu śląskiego.

W 1999 roku Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie powierzyła mu funkcję konsultanta w ogólnopolskich badaniach rozwoju fizycznego i sprawności młodzieży szkolnej, prowadzonych systematycznie co 10

lat na obszarze całego kraju. Opracował diagnozę rozwoju fizycznego i sprawności motorycznej dzieci regionu raciborskiego. Jest autorem lub współautorem licznych opracowań naukowych, poświęconych tej problematyce, publikowanych w pismach krajowych i zagranicznych.

Kolejnym obszarem zainteresowań naukowych dr. Pośpiecha są wybrane problemy wychowania fizycznego i sportu szkolnego w krajach europejskich. Przedmiotem badań jest m.in. jakość polskiego i europejskiego wychowania fizycznego oraz współczesne systemy szkolnego wychowania fizycznego i sportu. Zainteresowanie to wiąże się ze wspomnianą wieloletnią działalnością w The European Physical Education Association oraz w International School-sport Federation (od 1998 r.). Uczestnictwo w konferencjach naukowych i wizytach studyjnych w kraju i zagranicą, udział w pięciu międzynarodowych projektach badawczych, praca w międzynarodowych zespołach ekspertów oraz analiza literatury przedmiotu, to główne źródła, z których korzystał, opracowując trzy monografie oraz 58 artykułów, zamieszczonych w krajowych i zagranicznych pismach i wydawnictwach naukowych, poświęconych różnym aspektom europejskiego wychowania fizycznego i sportu szkolnego.

Wyniki prowadzonych badań Jerzy Pośpiech prezentował wielokrotnie na konferencjach naukowych w kraju i zagranicą. Lista owych konferencji jest doprawdy imponująca, podobnie zresztą jak zestawienie wykładów, wygłoszonych na zaproszenie zagranicznych uniwersytetów i instytucji naukowych.

Szczupła objętość „Eunomii” nie pozwala na zamieszczenie pełnej, bardzo długiej listy dokonań naukowych dr. Pośpiecha. Oto tylko niektóre z nich:

Publikacje:

- Jakość europejskiego wychowania fizycznego w świetle badań. Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu. 2006. (rozprawa habilitacyjna)
- Physical education and school sport from the European perspective-comparative studies. Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu. 2006.
- Wychowanie fizyczne i sport szkolny w krajach europejskich – wybrane problemy. Studia i Monografie z. 145. Politechnika Opolska. Opole 2003.
- Ewaluacja wychowania fizycznego w krajach Unii Europejskiej- teoria i praktyka. [w] Współczesne problemy w szkolnym wychowaniu fizycznym. Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej. Opole 2006.
- J.Pośpiech, I. Głazirin: Фізичне виховання і його якість, як соціальний феномен в аспекті євроінтеграції освітніх систем. [w] Підготовка соціальних працівників до формування здорового способу життя дітей та молоді.

Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy. Uniwersytet Czerkaski 2006, s.14-23.

- Chosen problems of the quality and evaluation of physical education. (Przyjęty do publikacji w XI. 2006). Sport Science. Journal of Lithuanian Sports Science Council, Lithuanian Olympic Academy, Lithuanian Academy of Physical Education and Vilnius Pedagogical University.
- Критерии качества физической культуры в европейской перспективе. Fizyczna Kultura: wosпитаниje, obrazowanie, trenirowka. Kwartalnik Rosyjskiej Akademii Nauk Państwowego Uniwersytetu Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki 3/ 2006, s.49-54.
- Jakość wychowania fizycznego – aspekty i uwarunkowania. [w] Poznawcze i praktyczne problemy wychowania fizycznego. Wydawnictwo AWF i S w Gdańsku 2005, s. 46–54.
- O jakości wychowania fizycznego w krajach Europy. Wydawnictwo AZS. Warszawa 2005, s. 25–29.
- M. Szepelawy, J. Pośpiech: Zróżnicowanie płci a poziom kondycyjnej sprawności motorycznej oraz gibkości. Annales Universitatis Curie-Skłodowska. Sectio D. Medicina.VOL. LX,SUPPL.XVI.N 7 Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Akademia Medyczna. 2006, s. 256–264.
- M.Szepelawy, J. Pośpiech, J. Wojnar: Coordination of motor proficiency of school age population. [w] Coordination motor abilities in Scientific Research. AWF Warszawa 2005 s. 195–203.

Redakcja wydawnictw zbiorowych:

- W. Osiński, J. Pośpiech, A. Szecówka (red.) „Wychowanie fizyczne w dobie reformy edukacji” ATLA-2, Wrocław 1999.
- M. Bugdol, M. Kapica, J. Pośpiech (red.) „Pogranicza edukacji”. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu 2004.

Wykłady zagraniczne:

- „Physical education in Poland – curriculum, organization, legal aspects” - Uniwersytet Budapeszteński. (1997) oraz Europejskie Stowarzyszenie Wychowania Fizycznego.
  - „Physical education in Poland” – Uniwersytet Techniczny w Lizbonie – Faculty of Human Movement (2002)
  - „The contemporary tendencies in the European theory and practice of physical education” – Uniwersytet Ostrawski (2003)
  - „Physical education teaching in Poland” – Fiński Instytut Sportu w Vierumaki(2004).
  - „Physical education and sports education in Poland” – Komisja Europejska, Ministerstwo Edukacji, Kultury i Nauki Holandii (2004)
- (Keynote speaker na konferencji naukowej w Arnhem z okazji zakończenia europejskich obchodów European Year of Education Through Sport – EYES – 2004).

Międzynarodowe projekty badawcze:

M.in.:

1. „Physical Education from a European point of view” pod auspicjami European Physical Education Association. Kier. Prof. Dick Fisher. (1996 r.)
2. „World-wide Survey of the State and Status of School Physical Education” na zlecenie Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego i International Council of Sport Science and Physical Education. Kier. Prof. Ken Hardman i Prof. Joe Marshall. (1998–1999 r.)
3. „Update on the Physical Education from a European point of view” na zlecenie European Physical Education Association. Kier. Prof. Dick Fisher. (2003 r.)
4. „The scholar sport in Poland-situation analysis and prospective at the beginning of millenium” kier. Prof. Manuel Vizuet Carrizosa (Extramadural University) Koordynacja Prof. Ventura Parcia Preciados i dr Jerzy Pośpiech (2004–2006 r.)
5. „The profile of a physically educated young person” Kier. Prof. Jose Diniz oraz Prof. Gilles Klein – na zlecenie The European Physical Education Association (2004–2006 r.)
6. “Follow-up World-wide Survey of the Situation of Physical Education in Schools” na zlecenie MKOL oraz ICSSPE. Kier. Prof. Ken Hardman i Prof. Joe Marshall (2005–2006 r.)
7. „Update on the Situation of Physical Education in Schools in European Union Countries”(IX–X 2006 r.) na zlecenie Parlamentu Europejskiego. Kier. Prof. Ken Hardman.

Na zlecenie Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu RP w 2000 r. opracował ekspertyzę na temat systemu kształcenia młodzieży uzdolnionej ruchowo w wybranych krajach europejskich.

Ministerstwa Edukacji Narodowej powierzyło dr. Pośpiechowi powołanie zespołu ekspertów, który opracował zatwierdzoną następnie przez Ministra Edukacji Narodowej w 1999 r. do realizacji podstawę programową oraz standardy osiągnięć ucznia z wychowania fizycznego. W 2001 roku uczestniczył w pracach innego zespołu ekspertów, powołanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej dla opracowania programu rozwoju sportu szkolnego jako elementu walki z patologiami.

Na zlecenie Komitetu d/s Rozwoju Sportu Rady Europy uczestniczył w pracach zespołu ekspertów, który pod kierunkiem Prof. Kena Hardmana przygotował ekspertyzę na temat: „Nowe polityczne i instytucjonalne podejście do wychowania fizycznego i sportu szkolnego” jako materiały programowe na konferencję Ministrów Sportu Rady Europy w Warszawie (12–13.09.2002 r.).

Wykaz uczestnictwa w krajowych i międzynarodowych zespołach eksperckich:

1. Kierownik zespołu ekspertów Ministerstwa Edukacji Narodowej ds. opracowania „Podstaw programowych wychowania fizycznego” oraz „Standardów osiągnięć ucznia z zakresu wychowania fizycznego” 1996 – 1999 r.

2. Zespół ekspertów Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu – „Program rozwoju wychowania fizycznego i sportu szkolnego jako elementy przeciwdziałania patologiom na lata 2001–2010”
3. Zespół ekspertów Rady Europy (Strasbourg, 2002) – Kier. Prof. Ken Hardman – Projekty dokumentów „Access to Physical Education and Sport: Children and Young People” na konferencję Ministrów Sportu Państw Członków Rady Europy w Warszawie (12–13.09.2002 r.)
4. Zespół ekspertów Parlamentu Europejskiego ds. programu: European Year of Education Through Sport – EYES – 2004.
5. Zespół ekspertów Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu – opr. ekspertyzy: „Wychowanie fizyczne w nowoczesnych systemach edukacyjnych”, 2004 r.

Prorektor Jerzy Pośpiech wielokrotnie był nagradzany i odznaczany, m.in.:

- Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2000 r.)
- Złotym Krzyżem Zasługi
- Medalem Komisji Edukacji Narodowej
- Złotą Odznaką Zasłużonego Działacza KF
- Nagrodą Ministra w 1975, 1980, 1986, 1990, 1996, 1998 r.
- Nagrodą Kuratora w 1977, 1983, 1989, 1992 r.
- Nagrodą Marszałka Województwa Śląskiego w 1999 r., 2001 r.

W 1995 roku Zarząd Fundacji Prof. R. Trzeźniowskiego przyznał mu nagrodę I stopnia oraz tytuł „Wybitny Nauczyciel Wychowania Fizycznego”.

oprac. dr Janusz Nowak

Zaczęło się toczyć Koło Naukowe Socjologów

Dr **Rajmund Morawski** – opiekun naukowy Koła

Quidquid agis prudenter agas et respice finem

Koło Naukowe Socjologów powstało z inicjatywy studentów socjologii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu. Stawia sobie za cele m.in. pogłębianie wiedzy i wspieranie aktywności naukowo-badawczej adeptów tej dziedziny wiedzy, aktywizację i integrację środowisk studenckich z różnych ośrodków naukowych w Polsce oraz stworzenie płaszczyzny spotkań i współpracy studentów wszystkich kierunków PWSZ.

W pracach Koła Naukowego Socjologów może uczestniczyć każdy zainteresowany jego działalnością student socjologii. Prowadzi ono swoje działania poprzez przygotowanie i realizację konkretnych projektów badawczych, organizowanie spotkań z przedstawicielami świata nauki, projekcje filmów, nakręconych przez samych studentów i nie tylko (m.in. kultowy film krótkometrażowy „Gadające głowy”) i dyskusje, w czasie których uczymy się otwartości na inność, tolerancji oraz argumentacji, czyli mówiąc bardziej naukowo – erystyki.

Uczestnicy Koła nie tylko pogłębiają swoją wiedzę, ale, co równie istotne, uczą się ją przełożyć na konkretne zamierzenia badawcze i praktykę społeczną, co w oczywisty sposób wzmacnia ich potencjał teoretyczno-praktyczny.

Co nas więc czeka w najbliższym czasie (czasie rozumianym tutaj jako „rok akademicki, który składa się z n-miesięcy i trwa od A do B” – czyżby to była definicja projektująca)? W pierwszym rzędzie rzucamy się na pożarcie studentom PWSZ, chcąc zdiagnozować ich motyw i aspiracje edukacyjne.

Następnie zamierzamy badać przejawy społeczeństwa obywatelskiego na poziomie powiatu raciborskiego – opierając się

na Indeksie Społeczeństwa Obywatelskiego CIVITAS, wykorzystywanym w międzynarodowych badaniach porównawczych.

Kolejnym zamierzeniem jest badanie czasu wolnego. Pytanie zaiste intrygujące: Czy w ogóle go mamy?

Tyle o zamierzonych badaniach. Ale co jeszcze możemy zaproponować braci studenckiej, łaknącej wiedzy jak ..... wody?

Organizujemy również warsztaty tematyczne, poświęcone m.in. analizie danych ilościowych i jakościowych, prowadzone przez pracowników ISS, warsztaty doskonalące umiejętność konstruowaniu narzędzi badawczych, czy też umiejętność tak użyteczną i praktyczną, jaką jest metodologia i technika pisania pracy licencjackiej.

Co dalej? To już zależy od inicjatywy samych studentów, którym – trzeba podkreślić – pomysłów nigdy nie brakowało i brakować zapewne nie będzie.

Zapraszamy na spotkania Koła w szczególności studentów I roku, którym umożliwią one szybsze wniknięcie w magię i czar nauki, jaką jest socjologia.

Ulegając wewnętrznemu głosowi Muzy mej Kaliope, niech mi będzie wolno zakończyć tę krótką prezentację zamierzeń Koła fragmentem wiersza „Testament mój” Juliusza Słowackiego:

„...Lecz zaklinam – niech żywi nie tracą nadziei
I przed narodem niosą oświaty kaganiec;
A kiedy trzeba, na śmierć idą po kolei,
Jak kamienie przez Boga rzucone na szaniec!”

FUNDACJA „DR CLOWN”

„Najpiękniejsze, co jest na świecie – to pogodne oblicze”

Głęboki sens tych słów dane nam było zrozumieć, gdy w dniu 6 grudnia 2006 r. w Szpitalu Rejonowym im. Józefa Rostka w Raciborzu rozpoczęliśmy działalność wolontariacką w ramach Fundacji „Dr Clown”, propagującej hasło „Uśmiech leczy!”.

Warto wiedzieć, iż Fundacja ta zarejestrowana została w Polsce 12 lipca 1999 roku. Realizowany przez nią program polega na terapii śmiechem i zabawą na terenie szpitali oraz oddziałów dziecięcych i placówek specjalnych. Uśmiechnięte i pogodne dzieci łatwiej znoszą rozłąkę z bliskimi, ból i cierpienie oraz strach, które towarzyszą zabiegom medycznym. Są bardziej podatne na leczenie, dzięki czemu szybciej wracają do zdrowia. Dlatego polscy terapeuci, „doktorzy clowni” – lekarze, psycholodzy, pedagodzy specjaliści, terapeuci, studenci – wcielają się w tę kolorową i radosną postać.

Obecnie w kraju funkcjonuje 8 Oddziałów Fundacji. Do Oddziału Śląskiego należy także nowo powstały Oddział w Raciborzu. Tworzy go

kilkunastoosobowy zespół wolontariuszek – studentek PWSZ w Raciborzu z różnych kierunków.

W dniu św. Mikołaja każda z nas wcieliła się w kolorową i radosną postać doktora Clowna, by realizować program terapii śmiechem i zabawą na Oddziałach Pediatrycznym, Chirurgicznym, Ortopedycznym oraz Laryngologicznym. Cechą charakterystyczną wolontariuszek był strój clowna, czerwony nosek oraz zabawny pseudonim.

Nasze działania opierały się na indywidualnej pracy z dzieckiem i polegały na wspólnym rysowaniu i czytaniu bajek. Dodatkowo każdy z clownów zabawiał dzieci sztuczkami iluzjonistycznymi, rozmową z pacynką o wdzięcznym imieniu Filipek oraz wykonywaniem kolorowych zwierzątek z balonów.

W Szpitalu spotkaliśmy się z ciepłym przyjęciem ze strony dzieci, rodziców lekarzy oraz całego personelu medycznego. Jesteśmy wdzięczni również naszym kolegom i koleżankom z Uczelni za podarowane dzieciom słodycze, otrzymane za udział w Akcji „KREW” w przeddzień Św. Mikołaja.

Reasumując – dzień 6 grudnia ubiegłego roku stał się momentem przełomowym dla wolontariuszek

naszego Oddziału. Mogłyśmy bowiem po raz pierwszy spotkać się z dziećmi, wykorzystać w praktyce umiejętności zdobyte podczas szkolenia oraz zapoczątkować stałą współpracę ze Szpitalem. **Postanowiłyśmy, że od tego dnia co tydzień grupa wesołych „cudaków” będzie rozpromieniać twarze dzieci, by łatwiej było im znieść zabiegi medyczne.**

Zapraszamy do współpracy osoby, które chciałyby dzielić się radością swego serca i zostać członkiem Fundacji Dr Clowna. Mile widziani są studenci kierunków pedagogicznych, ale także np. animacji społeczno-kulturalnej.

Wszelkie informacje można uzyskać w Domu Studenta (pokój 171).

Skład zespołu clownów:

Aleksandra Kokosińska – Dr Ptyś
Katarzyna Goźdz – Dr Buła
Barbara Siemianowska – Dr Frędzel
Anna Opiłka – Dr Perełka
Renata Konsek – Dr Poziomka
Klaudia Szewczyk – Dr Gwiazdeczka
Małgorzata Puskarczyk – Dr Słoneczko
Joanna Zeman – Dr Pynia
Barbara Kałuża – Dr Jagódka
Marta Behrens – Dr Biedroneczka
Edyta Baron – Dr Koniczynka
Ewa Głazik – Dr Hawana

*Aleksandra Kokosińska,
Katarzyna Goźdz,
Klaudia Szewczyk*

Więści z Instytutu Kultury Fizycznej

W dniu 17.01.2007 r. (środa) w Instytucie Kultury Fizycznej odbyło się posiedzenie Rady Sportu Miasta Raciborza. Goście zapoznali się z perspektywami rozwoju Instytutu szczególnie z szczególnie w doniesieniu do rozbudowy bazy sportowej potrzebnej do prowadzenia zajęć programowych dla studentów oraz możliwości współpracy w tym zakresie ze społeczeństwem Raciborza i powiatu. Dr hab. Michał Szepelawy przedstawił dokonania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej na rzecz środowiska raciborskiego oraz możliwości współpracy w zakresie krzewienia kultury fizycznej w aspekcie oferty programowej w różnych formach aktywności ruchowej dla społeczności raciborskiej. Zapoznanie się z bazą PWSZ członków Rady Miasta miało na celu wypracowanie koncepcji powiązania jej z infrastrukturą miasta i powiatu oraz znalezienie optymalnych

rozwiązań organizacyjnych by służyła jak najlepiej studentom oraz społeczeństwu regionu raciborskiego.

Podkreślono, że PWSZ a w jej strukturze IKF jest naturalnym sukcesorem możliwości aktywizacji w zakresie sportu i rekreacji różnych podmiotów działających w tym zakresie a także wykorzystania remontowanych, modernizowanych i budowanych nowych obiektów. Z kolei wizyta członków Rady w przyległym obiekcie hali OSiR pozwoliła na ocenę stanu technicznego hali, która jest mocno zdekapitalizowana i wymaga remontu, po którym PWSZ mogłaby przejąć ten obiekt, pozwalając na normalną jego eksploatację i zagospodarowanie dla potrzeb PWSZ oraz miasta i powiatu.

W Instytucie Kultury Fizycznej utworzono nowy Zakład – Specjalizacji Sportowych oraz Studiów Podyplomowych.

Kierownikiem Zakładu został dr Kazimierz Mikołajec. Zakład będzie zajmował się problematyką tworzenia specjalizacji, organizacją zajęć wychowania fizycznego w formie zajęć do wyboru – fakultatywnych. Szeroka oferta programowa, którą proponujemy studentom, wymaga zebrania informacji i wykorzystania ich do organizacyjnego przygotowania zajęć obligatoryjnych z wychowania fizycznego oraz metodyki i praktyki specjalizacji sportowych.

Istotnym elementem pracy Zakładu jest inicjowanie, organizowanie i dokumentowanie działań w zakresie organizacji kursów i studiów podyplomowych. Aktualnie w 2007 roku odbywają się zajęcia na Kursie Gimnastyki Korekcyjno – Kompensacyjnej oraz studiach podyplomowych z Wychowania Fizycznego. W lutym 2007 r. rozpoczynamy również IV semestralny Kurs Trenera II klasy Piłki Nożnej.

dr hab. Michał Szepelawy, prof. PWSZ

Nowości wydawnicze

Ponieważ jednym z wiodących tematów szóstego numeru „Eunomii” jest charakterystyka nowej jednostki organizacyjnej PWSZ, jaką jest Instytut Techniki i Matematyki, postanowiliśmy tym razem przedstawić Państwu zestaw nowości bibliotecznych dotyczących matematyki, a więc dyscypliny nazywanej przez wielu królową nauk.

Redakcja

1. Bronsztejn I.N., Siemiendajew K.A., Musioł G., Mühling H. (2004) Nowoczesne kompendium matematyki. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
2. Chojcan J., Łęski J. (red.) (2001) Zbiory rozmyte i ich zastosowania. Gliwice: Wyd. Politechniki Śląskiej.
3. Dobosz M. (2004) Wspomagana komputerowo statyczna analiza wyników badań. Warszawa: Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT.
4. Fortuna Z., Macukow B., Wąsowski J. (2005) Metody numeryczne. Warszawa: Wydawnictwa Naukowo-Techniczne.
5. Graham R. L., Knuth D.E., Patashnik O. (2002) Matematyka konkretna. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
6. Grzegorzewski P. (2006) Wspomaganie decyzji w warunkach niepewności. Metody statystyczne dla nieprecyzyjnych danych. Warszawa: Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT.
7. Gutenbaum J. (2003) Modelowanie matematyczne systemów. Warszawa: Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT.
8. Kincaid D., Cheney W. (2006) Analiza numeryczna. Warszawa: Wydawnictwa Naukowo-Techniczne.
9. Kingman J. F. C. (2002) Procesy Poissona. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
10. Klamka J., Ogonowski Z., Jamicki M., Stasiak M. (2004) Metody numeryczne. Gliwice: Wyd. Politechniki Śląskiej.
11. Kostrikin Aleksiej I. (2004) Wstęp do algebry. T. 1 i 2. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
12. Krysicki W., Włodarski L. (2004) Analiza matematyczna w zadaniach. T. 1 i 2. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
13. Kuratowski K. (2004) Wstęp do teorii mnogości i topologii. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
14. Łachwa A. (2001) Rozmyty świat zbiorów, liczb, relacji, faktów, reguł i decyzji. Warszawa: Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT.
15. Ławrow Igor A., Maksimowa Łarisa L. (2004) Zadania z teorii mnogości, logiki matematycznej i teorii algorytmów. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
16. Majchrzak E., Mochnacki B. (2004) Metody numeryczne. Podstawy teoretyczne, aspekty praktyczne i algorytmy. Gliwice: Wyd. Politechniki Śląskiej.
17. Marek W., Onyszkiewicz J. (2004) Elementy logiki i teorii mnogości w zadaniach. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
18. Murawski R., Świdorynowicz K. (2006) Podstawy logiki i teorii mnogości. Poznań: Wyd. Naukowe UAM.
19. Narkiewicz W. (2003) Teoria liczb. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
20. Oprea J. (2002) Geometria różniczkowa i jej zastosowanie. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
21. Partyka Marian A. (2005) Logika wielowartościowych procesów decyzyjnych i jej zastosowanie w komputerowym wspomaganie procesu projektowania. Opole: Wyd. Politechniki Opolskiej.
22. Plucińska A., Pluciński E. (2000) Probabilistyka. Rachunek prawdopodobieństwa. Statystyka matematyczna. Procesy stochastyczne. Warszawa: Wydawnictwa Naukowo-Techniczne.
23. Radziszewski Z. (2005) Geometria analityczna. Podstawy teorii i zbiór zadań z rozwiązaniami. Lublin: Wyd. UMCS.
24. Rasiowa H. (2003) Wstęp do matematyki współczesnej. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
25. Ross Kenneth A., Wright Charles R.B. (2003) Matematyka dyskretna. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
26. Rudin W. (2002) Podstawy analizy matematycznej. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
27. Rutkowski J. (2004) Algebra abstrakcyjna w zadaniach. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.
28. Siwek H. (2005) Dydaktyka matematyki. Teoria i zastosowania w matematyce szkolnej. Warszawa: WSiP.
29. Skarbek W. (2005) Matematyka Dyskretna dla Informatyków. Łomża: Wyd. Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości.
30. Szopa R. (2005) Numeryczne rozwiązywanie równań różniczkowych zwyczajnych. Częstochowa: Wyd. Politechniki Częstochowskiej.
31. Trzęsicki K. (2003) Logika i teoria mnogości. Ujęcie systematyczno - historyczne. Warszawa: Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT.
32. Wilson Robin J. (2004) Wprowadzenie do teorii grafów. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.

żarówka

niezależny dodatek studencki nr 2 (13) - luty 2007

n i e w o l a

n i e ś w i a d o m o ś c i

2005103107

Justyna Brzkałalik

101

OLA NIE schemat:

Przestrzeń miejska jako źródło animacji środowiskowej

Studenci animacji społeczno-kulturalnej, która w raciborskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej funkcjonuje jako specjalność na kierunku socjologia, w ramach poszczególnych przedmiotów specjalistycznych, takich jak teoretyczne podstawy animacji społeczno-kulturalnej, metody i techniki animacji, czy też projekt animacyjno-marketingowy, otrzymują jasny, czytelny i konsekwentnie powtarzany przekaz, podkreślający, że każdy element rzeczywistości społecznej może być wykorzystany jako narzędzie animacji, a więc pobudzenia jednostek, grup i całych środowisk. Warto pod tym względem przyjrzeć się przestrzeni miasta, chociażby takiego jak Racibórz. Na czym polegają związki między mieszkańcami a architektoniczną strukturą miasta? Jak wygląda mechanizm odciskania się historii, rozumianej jako konkretne ludzkie losy, w elementach zabudowy miejskiej? W jaki sposób miasto, postrzegane jako kompleks budynków, „towarzyszy” skomplikowanym kolejom życia jego mieszkańców? Jak przebiegają narodziny, „dzieciństwo” obiektu, na czym polega jego „dojrzałość”, w jaki sposób objawiają się „choroby”, jak „umiera”, ale też jak „zmartwychwstaje”, jakim metamorfozom ulega? I przede wszystkim co te wszystkie procesy oznaczają dla członków społeczności miejskiej?

Odpowiedzi na te i podobne pytania miała udzielić praca zrealizowana przez studentów w semestrze zimowym trwającego roku akademickiego, w ramach przedmiotu: projekt animacyjno-marketingowy. Miała ona następujące fazy:

- wybranie z przestrzeni Raciborza kilku sugestywnych przykładów takiego dramatycznego związku między mieszkańcami a gmachami, czy też innymi obiektami,
- zebranie podstawowych informacji o dziejach wybranych obiektów,
- pogłębienie owej wiedzy poprzez dotarcie do szeroko rozumianej dokumentacji (książki, publikacje prasowe, zdjęcia, rysunki, filmy, przedmioty, ulotki, plakaty itp.),

- zebranie wypowiedzi mieszkańców dotyczących wspomnień związanych z wybranymi obiektami i stosunku emocjonalnego do nich,
- opracowanie propozycji wykorzystania zebranej wiedzy i dokumentacji do zrealizowania projektów animacyjnych, mających na celu **przywracanie pamięci zbiorowej** o poszczególnych wycinkach rzeczywistości miejskiej.

Ostatnią fazę będzie (przypuszczalnie w maju bieżącego roku) realizacja opracowanych projektów animacyjnych.

Dawna siedziba Bractwa Kurkowego, w okresie powojennym Klub RAFAKO

Z niezwykle bogatej przestrzeni Raciborza zostały wybrane cztery obiekty:

- **kąpielisko miejskie** przy ul. Bema (a ściślej jego pozostałości),
- **budynek przy ulicy Piaskowej**, w którym mieścił się niegdyś Klub Kolejarza,
- nieistniejące już **budynki dawnej Fabryki Cukrów i Czekolady „Ślązak”** (przy ul. Podwale),
- **stary pałacyk przy ul. Łąkowej**, w którym przez kilka dziesięcioleci powojennych mieścił się Dom Kultury Rafako.

Studentom udało się zebrać bardzo bogatą dokumentację, odzwierciedlającą skomplikowane, często burzliwe dzieje - od najdawniejszych poczynając - wybranych obiektów. Dotarli także do osób, które na różne sposoby były z nimi związane: np. pracownicy Fabryki Cukrów i Czekolady „Ślązak”, osoby pamiętające wygląd kąpieliska miejskiego w latach przedwojennych i tuż po zakończeniu II wojny światowej, członkowie kół i zespołów działających w dawnym Domu Kultury Rafako i w Klubie Kolejarza. Rozmowy z tymi ludźmi obudziły w nich wspomnienia i wyraźne rozrzewnienie. Obecny stan obiektów (budynku „Ślązaka” po prostu nie ma) rodzi w starszych mieszkańcach Raciborza uzasadniony żal - to tak jak gdyby pozbawiono ich jakiejś ważnej części ciała, albo jakby spowodowano silny, niedający się uśmierzyć ból.

Okazało się, że miejskie mury nie są dla raciborzan czymś obojętnym. Jest w nich obecna w jakiś tajemniczy sposób historia poszczególnych ludzi, rodzin, całych środowisk i pokoleń.

Projekty opracowała, licząca 13 studentów animacji społeczno-kulturalnej, grupa w następującym składzie: **Katarzyna Gładysz, Ilona Śmiełowska, Przemysław Koczy, Martyna Kowolik, Klaudyna Malinowska, Dawid Medalion, Anna Pyś, Agnieszka Pytlik, Dominika Stęchły, Anna Suchecka, Katarzyna Wawrzyńczyk, Katarzyna Wolska, Patrycja Żak.**

Studenci pracowali pod kierunkiem dra Janusza Nowaka.

Należy dodać, że większość studentów to osoby spoza Raciborza, zatem opracowanie projektów stało się dla nich znakomitą okazją do zapoznania się z fragmentami dziejów miasta, w którym studiuje.

W czerwcowym numerze „Żarówki” zamierzamy opublikować informacje o realizacji przygotowanych projektów animacyjnych.

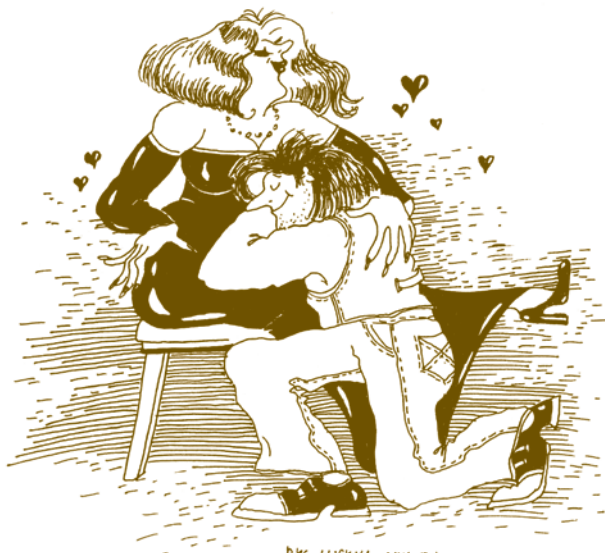
JAN

ZA BOGA NIE USZCZPIĘ...
JEŚLI NIE W MOIM TYPIE!

RYS. LUCYNA MYKIETYN

TAK JEJ NÓZEK CZAR MNIE URZEKŁ,
ŻE BYM PRAGNĄŁ BYĆ PODNÓZEK!

RYS. LUCYNA MYKIETYN

NIEJEDNA TROJA UPADŁA
Z POWODU CZUPIRADŁA...

RYS. LUCYNA MYKIETYN

Kącik POEZJI

Patrycja Żak, studentka III roku socjologii, specjalność animacja społeczno-kulturalna. Urodzona w Głuchołazach. Zamieszkała w Prudniku, malowniczej opolskiej miejscowości.

***

niewyspana twarz
błąda oczy
błądzą po stokach
nieznajomy wyraz
wiatr wieje
obraz nieznajomy
stuka do okien do drzwi
stoję patrząc na niego
oczami moimi
smutno mi trochę
ale on tak gładzi moje włosy
rozświetla szarą twarz
wstaje
znów jestem
normalna

Prudnik 8.03.2001

***

wrze w kotle litość
nie słyszę szumu fal
w świecie małym
jak pędzący wiatr
czworonogie bestie drepczą
przez lawinę światła
dźwigając kielich z kryształów
unoszę brwi piję
zdrowie lepszych istot
krzyczących z bólu

Prudnik 15.08.2006

***

na umór pijąc artysta
zapomina
o utrapieniach przyszłości
z bólem głowy
witając nowy dzień
kłania się tej
która stoi jak wróg u bram
uczucia czekają na zdarzenia
nieuniknione
kto pokazuje kierunkowskaz
może odbijać się
jak księżyc w kałuży
złudnie stwierdzając
że trzecia droga jest prostsza
od tej którą chcesz podążać
to ty jesteś
drzewem
wiatr to zły
przewodnik

Prudnik 29.06.2006

***

dzisiaj ujrzałam wczorajszy sen
rozmyty niedokończony
jak kwiaty
które jeszcze nie zakwitły
bez końca
droga prowadzi do smutku
znika popijając resztki
mojego życia
idę patrząc
nie wiedząc dokąd wiedzie szlak
kroplami które tylko przepaść
widzą
w której zniknę
nie dziś nie jutro
kiedyś na jesień
jak jabłoni
spłonę

Turik, Słowacja 2.08.2006

***

nie wiem
kim jesteś dla mnie
ile znaczysz nawet
nie wiem
czy mi na Tobie zależy

jesteś
z drugiej strony
nie ma Cię
nie będzie

poczekam do
wschodu
słońca

***

będą próbować cię zmienić
wyprowadzić na ścieżki
zarośnięte
w ciemną dolinę

nie zapominaj
gdy będziesz
szedł
w zapomnienie

***

nie trwają chwile
mijają mijasz
nie zdążyłeś
pożegnać się
obudziłeś się
zbyt późno

Ania Suchecka, studentka III roku socjologii, specjalność: animacja społeczno-kulturalna. Urodzona 28 września 1984 roku w Kietrze, zamieszkała w Nasiedlu, małej i pięknej wsi w województwie opolskim.

Fot. Archiwum autora

Fot. Archiwum Parafii NSPJ w Raciborzu

KATARZYNA WOLSKA

Portret animatora doskonałego – Ks. Adam Rogalski, proboszcz parafii NSPJ w Raciborzu

Animatorem może być każdy, jednak dobrymi animatorami zostają tylko niektórzy. Dlaczego? Ponieważ bycie animatorem to bardzo wymagające zadanie, wyzwanie, któremu są w stanie sprostać tylko nieliczni. Animator to człowiek, który ma za zadanie ożywiać, zachęcać, inspirować poszczególne jednostki lub grupy do działania w konkretnym środowisku, pobudzać siły, które drzemią w ludziach, a są ich motorem napędowym. To ktoś, kto zapala iskrę po to, by potem nadzorować dalszy przebieg sytuacji. Ale, co ważne – to nie dyrygent, a już tym bardziej nie dyktator, który pragnie narzucić swoją wolę. Animator animuje, tzn. doprowadza do harmonijnego rozwoju społeczności pod wieloma względami, poprzez: odkrycie warunków – gruntu pod zorganizowane działanie, stworzenie odpowiednich stosunków interpersonalnych, porozumienia, sieci relacji i wspólnych zależności, a także twórczą kreację, dzięki licznym inicjatywom społecznym. Myślę, że właśnie takim animatorem jest ks. Adam Rogalski – proboszcz parafii pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Raciborzu.

Urodził się 12 grudnia 1965 roku w Zabrze. Studiował fizykę na Politechnice Śląskiej, jednak ostatecznie wstąpił do Seminarium Duchownego, a po sześciu latach nauki przyjął święcenia kapłańskie.

Przebywał jako wikary w kilku parafiach diecezji opolskiej, a w roku 2003 został mianowany administratorem w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Raciborzu, gdzie po śmierci dotychczasowego proboszcza ks. Alojzego Jurczyka - pełni od września 2005 r. funkcję proboszcza.

To wyjątkowa postać. Na pierwszy rzut oka wydaje się być zwykłym, prostym księdzem, jednak po bliższym poznaniu można dostrzec jego wyjątkowość. Czym się ona przejawia?

Ks. Adam bardzo lubi młodzież i jest jej szczerze oddany. Zależy mu na tym, aby wpajać młodym ludziom wartości, jakie dyktuje Ewangelia, wartości, którymi sam kieruje się na co dzień. Wkłada wiele wysiłku w to, by słowa Jezusa stały się atrakcyjne dla młodzieży, która w dzisiejszym świecie potrzebuje konkretnych odpowiedzi

na podstawowe pytania. Tym bardziej, że współczesność proponuje wzory niezbyt wymagające – poniekąd atrakcyjne, ale niezwykle destrukcyjne zarazem. Realizacja tego celu wymaga wytrwałości i mądrego podejścia, co ks. Adam bez wątpienia posiada. Jest to człowiek opanowany, konsekwentny, o silnym kręgosłupie moralnym. Stara się być taktowny, ale przy tym stanowczy, jeśli sytuacja tego wymaga.

Dlaczego można Go określić go mianem dobrego animatora?

Po pierwsze, mimo swojej codziennej posługi kapłańskiej, jest zawsze otwarty na innych. Nie ogranicza się wyłącznie do bycia księdzem przy ołtarzu czy w konfesjonale.

Po drugie, ks. Adam to duszpasterz młodzieży dekanatu raciborskiego. Umiejętnie inspiruje młodzież do działania. Prowadzi Duszpasterstwo Młodzieży Miasta Racibórze – „Linia Najwyższego Napięcia”. Zrzesza ono młodych, twórczych ludzi z terenu miasta, którzy pragną realizować się w ramach działalności przykościelnej.

Ks. Adam sprawuje kontrolę nad grupami działającymi przy parafii. Opiekuje się Duszpasterstwem Akademickim, funkcjonującym w Raciborzu. Jest współorganizatorem Raciborskiego Przeglądu Piosenki Religijnej „Spotkałem Pana”, corocznej imprezy muzycznej skupiającej wykonawców i miłośników muzyki chrześcijańskiej.

Kontynuator Festynu Parafialnego w ramach Dni Ks. Pieczki. Opiekun zespołów muzycznych, grających przy parafii NSPJ (np. „Stater”). Poza tym wspólnie z młodzieżą prowadzi w każdą niedzielę o godz. 20:30 audycję katolicką „Na zawsze młodzi” w lokalnym radiu. Ostatnio był gospodarzem kolejnego już Koncertu Kolęd przy macierzystej parafii. Jego wkład w krzewienie podstawowych wartości jest naprawdę ogromny.

Mimo całej masy obowiązków, które wynikają z pełnienia funkcji proboszcza, ks. Adam kreuje atmosferę, w której każdy może być sobą, wykazać się aktywnością na rzecz innych. Stwarza młodzieży nieocenioną szansę mądrego spędzania wolnego czasu, np. poprzez pomoc dzieciom, organizowanie im czasu wolnego. Myślę, że to ważne, by dawać młodzieży dobrą alternatywę – bez tego łatwo o zagubienie czy bylejakość.

Stawia na autentyczność i tego samego oczekuje od innych. Zawsze prowadzi dialog nad zaprezentowanymi rozwiązaniami. Jasno widzi potrzeby młodzieży, stara się pomóc w ich rozsądnym zaspokajaniu. Szanuje każdy przejaw chęci, dobrej woli, każde zainteresowanie tym, co pomaga poszerzać horyzonty, ubogacać człowieka.

Nie dyryguje, ale mądrze nakierowuje, doprowadza do podejmowania wspólnych decyzji.

Cechują Go: odpowiedzialność, serdeczny stosunek do młodzieży, szczerość, uczciwość, życzliwość, wyrozumiałość, cierpliwość, takt, zdolność analitycznego myślenia, sprawiedliwe podejście do innych oraz specyficzne poczucie humoru, które, aby zrozumieć, należy poznać. To człowiek niezwykle rozsądny i ambitny – strateg, który posiada następujące umiejętności: jest dobrym organizatorem, działa w sposób przemyślany, sumienny i rzetelny, otwarty na ludzi z pomysłami, łatwo nawiązujący kontakty i właściwie reagujący w sytuacji wystąpienia konfliktów, pozostający do dyspozycji grupy. Idealny słuchacz. Jest kompetentny. Unika stereotypów, ale działa zawsze w zgodzie z wyznawanymi zasadami – preorientator w świecie wartości, potrafi uczyć na nie innych. Jest zwolennikiem tylko przemyślanych kompromisów. Pasjonat. Ma na celu zaangażowanie młodzieży całego miasta w konkretne działania i za to właśnie młodzież go szanuje.

Co prawda ks. Adam Rogalski animuje w dość nietypowy sposób, bo w oparciu o swoją posługę kapłańską, ale przecież nikt nie powiedział, że ksiądz nie może być animatorem. Osobiście uważam, że taka forma aktywności jest jak najbardziej wskazana. W końcu animacja ma sens, o ile są ludzie animujący i animowani. Póki co, tak jest, a to myślę najważniejsze.

Autorka jest studentką III roku socjologii, specjalności - animacja społeczno-kulturalna. Mieszka w Raciborzu

Aleksander Ostrowski - Pejzaż, grafika, 70x100 cm ↑

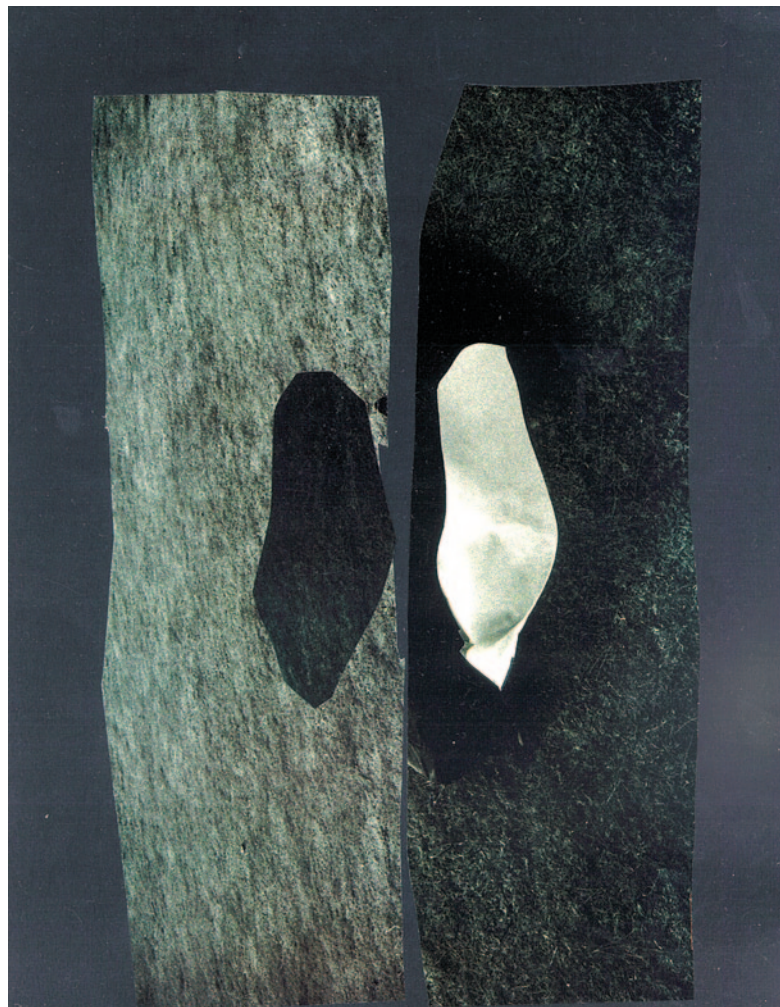

↑ Aleksander Ostrowski - Przestrzeń, grafika, 70x100 cm

Aleksander Ostrowski - Bez tytułu, grafika, 70x100 cm ↑

Aleksander Ostrowski - We dwoje, grafika, 70x100 cm →

Z historii nauki
raciborskiej

Wincenty z Kielczy – historiograf i hagiograf

Janusz Nowak

Jednym z istotnych akcentów wszelkich wielkich uroczystości, odbywających się na polskich uczelniach, jest odśpiewanie dostojnej pieśni *Gaude Mater Polonia* (*Ciesz się Matko Polsko*).

Ten średniowieczny hymn brewiarzowy, ku czci św. Stanisława, biskupa krakowskiego i męczennika, powstał najprawdopodobniej w Raciborzu, w klasztorze dominikanów, a jego autorem jest zakonnik o imieniu Wincenty, pochodzący z miejscowości Kielcza na Opolszczyźnie, mylnie nazywany w dawniejszym piśmiennictwie naukowym Wincentym z Kielc¹. Wincenty, podobnie jak najślawniejszy dominikanin w dziejach, św. Tomasz z Akwinu, harmonijnie łączył dociekania naukowe z poetyckimi zatrudnieniami. Był zaś poetą przednim, o czym świadczy nie tylko wspomniane arcydzieło polskiej liryki liturgicznej, ale i wiele innych oficjów i sekwencji ułożonych przez Vincentiusa de Cyelca.

Żył od około 1200 roku do 1262 (?). Pochodził z rodu rycerskiego, być może Odrowążów. Studia odbył w Bolonii. Należał do grona pierwszych polskich dominikanów. Przebywał w konwencie krakowskim, prawdopodobnie sandomierskim, a przede wszystkim w raciborskim, w którym doszedł do godności przeora. W naszym mieście powstały największe dzieła Wincentego: oprócz wspomnianego hymnu *Gaude Mater* dwa żywoty św. Stanisława (którego kanonizacja odbyła się w 1253 roku w Asyżu), to znaczy *Vita minor* (*Żywot mniejszy*) i *Vita maior* (*Żywot większy*), dalej sekwencja mszalna *Leta mundus*, również opiewająca chwałę krakowskiego męczennika i wreszcie zaginiona w XIX wieku kronika.

Fot. Ryszard Frączek

Żywot większy św. Stanisława to dzieło niezwykle, głównie ze względu na zawartą w nim przepowiednię przyszłego zjednoczenia Polski i odnowienia Królestwa Polskiego. Inspirowała ona władców piastowskich (m.in. księcia wrocławskiego Henryka Probusa) do podejmowania działań jednoczycielskich. To w Raciborzu zatem ukształtowana została sugestywna wizja zjednoczonego państwa polskiego, bez której niemożliwe byłoby przewyciężenie zgubnych skutków realizacji

testamentu księcia Bolesława Krzywoustego.

Na szczególną uwagę zasługuje kronika autorstwa Wincentego z Kielczy, w której umieszczone zostało najstarsze zapisane w języku polskim zdanie. Z dzieła tego, zaginionego, jak już wspomniałem, w XIX stuleciu, korzystał Jan Długosz, tworząc monumentalne *Roczniki*². Wincenty spisał relację rycerza Jana Iwanowicza, który uszedł z pola tragicznej bitwy pod Legnicą (1241), dotarł do Raciborza, gdzie prawdopodobnie wstąpił do klasztoru dominikanów. Jego opowieść o krwawej bitwie legnickiej zawierała zdanie, które miał wypowiedzieć w trakcie zmagania książę wrocławski Henryk Pobożny, na wieść o wycofaniu się z pola walki oddziałów, dowodzonych przez (niestety) księcia raciborskiego Mieczysława: „Gorze są nam stało.” Właśnie ta tragiczna w swej wymowie fraza, nie zaś wypowiedź Brukały z *Księgi henrykowskiej* („Daj acj ja pobruszę a ty poczywaj”), jest najstarszym zapisanym zdaniem polskim³. Fakt, że zanotowane zostało ono w Raciborzu, ma dla mieszkańców naszego miasta ogromne znaczenie.

1) Zob. np. M. Plezia, Wincenty z Kielc, historyk polski z XIII wieku, „Studia Źródłoznawcze” 7 (1962).

2) G. Labuda, Zaginiona kronika z pierwszej połowy XIII wieku w Rocznikach ... Jana Długosza. Próba rekonstrukcji, Wrocław 1983.

3) R. Kincel, Pierwsze polskie zdanie zapisano w Raciborzu?, „Opole” 3/89, s. 4-6.